

जनप्रतिनिधिहरु सजग र सचेत हुन जरुरी

काठमाडौँ - देशमा करिव दुई सय पचास वर्ष पुरानो एकात्मक, सङ्घीय, निर्दलीय पञ्चायती व्यवस्थाको नायकत्व राजतन्त्र अन्त्यका लागि नेपाली आमाका

सन्तानले गरेका बलिदानीपूर्ण संघर्ष र जीवन आहुतिबाट स्थापना भएको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक राज्य प्रणाली विरुद्ध केही पुरातन, अतिवादी सोचका

राजनीतिक, धार्मिक, स्वघोषित अभियन्ता, बुद्धिजीवी लगायतका यता केही समयदेखि न्वारानदेखिको बल निकाल्दै कोकोहोलो गरिरहेका छन् । जबकि, यहीं रुपान्तरित राज्य

निमगलाई बचाउन ग्राउण्ड ह्याण्डलिङ चाहिन्छ-मन्त्री किराती

काठमाडौँ - संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयनमन्त्री सुदन किरातीले मन्त्री भएको एक वर्षपछि कर्मचारीहरुलाई नेपाल वायुसेवा निगमको ग्राउण्ड ह्याण्डलिङको विषयमा कुनै पनि कुरा नउठाउन निर्देशन दिएका छन् । हिजो आइतबार नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणको २५ औँ वार्षिकोत्सव

समारोहलाई सम्बोधन गर्दै मन्त्री किरातीले ग्राउण्ड ह्याण्डलिङको विषयमा कर्मचारीहरुले अनावश्यक चासो राखेको भन्दै असन्तुष्टि व्यक्त गरे । यसैगरी मन्त्री किरातीले नेपाल वायुसेवा निगमको ग्राउण्ड ह्याण्डलिङको विषय सरकारको निर्णयको कुरा भएको

बाँकी अन्तिम पातोमा

बीमितले पनि रकम तिर्नपर्ने

काठमाडौँ - अब स्वास्थ्य उपचारमा लाग्ने १० प्रतिशत रकम 'सहभुक्तानी' बीमित विरामीलाई स्वास्थ्य बीमा बोर्डले तिराउने भएको छ । स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रममा बोर्डले सहभुक्तानी प्रणाली लागू गर्ने कार्यविधि, २०८० ल्याई स्वास्थ्य सेवा उपभोग गर्दा तोकिएको सेवाका लागि लाग्ने खर्चको १० प्रतिशत रकम सेवा उपभोग गर्ने

व्यक्तिले तिर्नु पर्ने बोर्डका सूचना अधिकारी ओमकुमारी कँडेलले जानकारी दिए ।बोर्डमा आवद्ध भएकाले यसअघि कुनै रकम तिर्नु पर्दैनथ्यो । बीमा बोर्डले बीमितलाई रु एक लाख बराबरको उपचार खर्च व्यहोर्ने गर्दथ्यो । सूचना अधिकारी कडेलका अनुसार अनावश्यक स्वास्थ्य परीक्षणलाई कम गराउन

बाँकी अन्तिम पातोमा

‘पुसे पन्ध्र अर्थात् ठूली रात’ पर्व सम्पन्न

काठमाडौँ - सुदूरपश्चिमको कञ्चनपुर लगायतमा हिजो 'ठूलीरात' अथवा 'पुसे पन्ध्र' पर्व हर्षोल्लासका साथ मनाइएको छ । प्रत्येक सालको १५ पुसको दिनलाई सुदूरपश्चिममा विशेष महत्त्वका साथ मनाउने गर्दछन् । यो 'ठूलीरात' पर्वमा गाउँका सबै एक ठाउँमा भेला भएर रातभर आगो तापेर जाग्राम बस्ने तरुल, पिँडालु, सखरखण्ड लगायतका कन्दमूल र डोटेली खानाका मीठा परिकार पकाएर खाने चलन रहेको छ । पुस १५ को दिन गाउँका सबै

एकआपसमा भेटघाट गर्ने र कहानी स्थानीय भाषामा (आइना, वातै) सुन्ने-सुनाउने गर्दछन् । त्यस्तै कन्दमूल खाँदा चिसो समयमा शरीर फूर्तिलो हुने र तागत बढ्ने किम्वदन्ती छ । अरु पात्रोको तुलनामा पृथक मानिने सुदूरपश्चिममा पुस पन्ध्रको रातलाई सबैभन्दा लामो रात मानिने गरेको छ । हिजोको रात सबैभन्दा ठूलो हुने भएकाले गाउँका सबै एक ठाउँमा भेला भएर कथा, कहानी,

बाँकी अन्तिम पातोमा

भ्वाइस अफ नेपालको सेमिफाइनल रोचक बन्ने

काठमाडौँ - 'भ्वाइस अफ नेपाल'को सिजन पाँचका लागि उत्कृष्ट ६ जनाको समीकरण तयार भएको आयोजकले जनाएको छ । गएको सप्ताहान्तमा लाइभ राउण्डका दुई एपिसोडबाट ती ६ जना प्रतिस्पर्धी छनोट भएका छन् । जसमा

लिम्बू, कुमार प्रयास र विनोद राई अन्तिम ६ मा प्रवेश गरेका हुन् । ती प्रतिस्पर्धी मध्ये कुमार र विनोद फाइनलमा प्रवेश गरिसकेका छन् । मन परेका प्रतिभालाई दर्शकहरुले खल्ती एपमार्फत भोट गर्न सक्ने छन् । आउदो सप्ताहान्तमा मकर, मोनिका, तेन्जिङ र नोगेनमध्ये दुईजनाले फिनालेमा प्रवेश पाउने

बाँकी छैटौँ पातोमा

प्रणालीले गर्दा देशको मूल कानुन संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक संविधान -२०७२ निर्माण भई जारी हुन गएको हेक्का राख्नु बाञ्छनीय छ । यहीं संविधान अनि आमनागरिकका चाहना र भावना मुताबिक नै अहिले देशको शासन सत्ता सञ्चालन भइरहेको छ । केवल चालु व्यवस्थामा राजनीतिक दलका नेता, कार्यकर्ता, सरकारको नेतृत्व गर्ने सरकार प्रमुखदेखि सरकारमा समावेश मन्त्रीका साथै नागरिकका सेवामा तल्लीन हुने कर्मचारी प्रशासन, प्रहरी, सेना, न्याय सम्पादन क्षेत्र जस्ताको केही जनविरोधी काम-कारवाही र प्रवृत्तिका कारण संघीयता विरोधी आवाज उठ्न थालेको स्वतः आकलन गर्न सकिन्छ । त्यस्ता जनविरोधी गतिविधि र

बाँकी अन्तिम पातोमा

तमू ल्होसार भव्य अनि हर्षोल्लाशका साथ समापन

काठमाडौँ - संघीय नेपालको हिमाली र उच्च पहाडी भेगमा विशेष बासस्थान भएको आदिवासी जनजाति गुरुङ तमूहरुले तमू ल्होसार नयाँ वर्ष धुमधाम अनि हर्षउल्लाशका साथ मनाएका छन् । उनीहरुले संघीय राजधानी काठमाडौँ उपत्यकाका अतिरिक्त गुरुङहरुको बाहुल्य रहेको गोरखा, तनहुँ, कास्की, पर्वत, स्याङ्जा, लमजुङ, मनाङ लगायत अन्य जिल्ला र विदेशमासमेत बसोबास गर्ने गुरुङ तमूहरुले हिजो आइतबार तमू ल्होसार पर्वलाई नयाँ वर्ष शुभारम्भ भए स्वरूपमा पुरानो वर्षलाई विदाई र नयाँ वर्षलाई स्वागत गर्दै भव्य,

हर्षोल्लासका साथ ल्होसार चाड मनाएका हुन् । आदिवासी जनजाति गुरुङ तमूहरुको परम्परागत सांस्कृतिक चाडपर्वको रुपमा मनाउँदै आएको तमू ल्होसारको अवसरमा हिजो सरकारले सार्वजनिक विदा दिएको थियो । विशेषगरी गुरुङ बाहुल्य रहेको गण्डकी प्रदेशका साथै अन्यत्र पनि तमू ल्होसार परम्परागत सांस्कृतिक भाँकी, पहिचान भल्कने पहिरन सहित धुमधामका साथ मनाउने गरिएको छ ।

काठमाडौँ उपत्यकामा बसोबास गर्ने गुरुङ तमूहरुले पनि टुँडिखेलमा आफ्नो

बाँकी अन्तिम पातोमा

थारु वस्तीमा माघीको तयारी शुरु

काठमाडौँ - दाङका थारु वस्तीमा माघी नजिकिदै गर्दा चहलपहल शुरु हुन थालेको छ । आदिम थारु जातिको सबैभन्दा ठूलो पर्व माघी आउनुभन्दा भन्डै एक महिना अघि तयारी भइरहेको हो । नयाँ वर्षका रुपमा थारु समुदायले यो पर्व मनाउँदै आएका छन् । यस पर्वको उपलक्ष्यमा थारु समुदायका गाउँको महतवा (अगुवा)को घरमा जम्मा भई वर्षभरिको योजना बनाउने गर्छन् ।

यतिवेला थारु वस्तीमा नाचगान र खानपिनको तयारी

प्रेस स्वतन्त्रता हननका घटनामा बृद्धि-महासंघ

काठमाडौँ - नेपाली सञ्चारकर्मीहरुको छाता संगठन नेपाल पत्रकार महासंघले सन् २०२३ प्रेस तथा अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताको सवाल सन्तोषजनक नरहेको जनाएको छ । सन् २०२२ मा भन्दा सन् २०२३ मा प्रेस तथा अभिव्यक्ति स्वतन्त्रता हननका घटना बढेको महासंघको ठहर छ । महासंघका अनुसार सन् २०२२ मा प्रेस स्वतन्त्रता हननका ५३ वटा घटना रेकर्ड भएकामा सन् २०२३ मा ५८ वटा घटना महासंघको प्रेस स्वतन्त्रता अनुगमन इकाइमा रेकर्ड भएको बताएको छ ।

यस्तै सन् २०२३ मा १३ पत्रकार महिला र ७४ पुरुष पत्रकार

बाँकी छैटौँ पातोमा

हाम्रा पाठक, ग्राहक, शुभेच्छुक, लेखक, सहकर्मी, बिज्ञापनदाताका साथै देश-परदेशमा रहनु भएका दिदीबहिनी, दाजुभाइ तथा मान्यजनहरुमा अंग्रेजी नयाँ साल २०२४ तथा तमू ल्होसार २०८० को पुनित अवसरमा सुख, शान्ति, समृद्धि, सुस्वास्थ्य, दीर्घायु अनि उन्नति प्रगतिको निमित्त हार्दिक मङ्गलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं, धन्यवाद !!!

परिवार

पुलिस क्लबलाई नेपाल प्रो क्लब च्याम्पियनसिपको उपाधि

काठमाडौँ - पर्सा क्रिकेट संघको आयोजनामा वीरगंजमा संचालित नेपाल प्रो क्लब च्याम्पियनसिप टि-२० क्रिकेट प्रतियोगिताको उपाधि नेपाल

पुलिस क्लबले हासिल गरेको छ । वीरगंजस्थित नारायणी रंगशालामा शनिबार भएको फाइनल

बाँकी छैटौँ पातोमा

संयमता अपनाउन नसक्दा क्षति हुन पुग्यो-मन्त्री शर्मा

काठमाडौँ - नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को शनिबार बसेको बैठकले शुक्रवार ललितपुरको बालकुमारी घटनामा प्रहरीको गोली लागि मृत्यु भएका दुई जना युवकको परिवारलाई राहत स्वरूप १०-१० लाख रुपैयाँ प्रदान गर्ने निर्णय गरेको छ । अस्ति ललितपुरमा भएको प्रदर्शनका क्रममा अछामका वीरेन्द्र शाह र दैलेख सुजन रावतको

प्रहरीको गोली प्रहारबाट मृत्यु भएको थियो । मन्त्रिपरिषद्को शनिबार बसेको आकस्मिक बैठकको निर्णय बारे जानकारी दिँदै सञ्चारमन्त्री रेखा शर्माले गोली चलाउन आदेश दिने प्रमुख जिल्ला अधिकारी, डिएससी र मन्त्री ज्वालाको पीएसओलाई निलम्बन गर्ने निर्णय भइसकेको जानकारी दिइन् । उक्त घटनामा

बाँकी तेस्रो पातोमा

दुरबिन प्रविधिबाट सिस्टको शल्यक्रिया सफल

पर्सा- वीरगञ्जस्थित नेशनल मेडिकल कलेजमा एक १९ वर्षीया युवतीको डिम्बासयमा पलाएको सिस्ट दुरबिन प्रविधिबाट शल्यक्रिया गरी सफलतापूर्वक निकालिएको छ । महिनावारी गडबड भएर जम्मा भएर बनेको रगत र पानी जमेको सिस्ट (इण्डोमेट्रोओमा)लाई दुरबिन प्रविधि (ल्याप्रोस्कोपी) बाट विहीबार कलेजका चिकित्सक

डा.प्रविण शाह, डा.रुवी श्रेष्ठ,

बाँकी छैटौँ पातोमा

स्वास्थ्य क्षेत्रमा हजारौँ कर्मचारी आवश्यक-मन्त्री बस्नेत

काठमाडौँ - नेपाली कांग्रेसको केन्द्रीय कार्यसम्मितको बैठकमा स्वास्थ्यमन्त्री मोहनबहादुर बस्नेतले आफ्नो एक वर्षे कार्यको प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्दै स्वास्थ्य क्षेत्र सुधारका लागि कानुनी जटिलतादेखि कर्मचारीको अभाव भएको ब्रिफिङ गरेका छन् । स्वास्थ्यमन्त्री बस्नेतले कर्मचारी व्यवस्थापनको प्रयास भइरहेको बताउँदै

९२ हजार कर्मचारीको दरबन्दी आवश्यक भएकोले त्यसका लागि अहिले ३० हजार दरबन्दी खुलाउन प्रयास भइरहेको बताए । मन्त्री बस्नेतले ८०० काज फिर्ता गराएर दुर्गम भेगमा खटाउने तयारीसमेत भएको बताउँदै स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाएर लागू गराउने विषयमा काम गरिरहेको जानकारी दिए ।

बाँकी तेस्रो पातोमा

लाज पचेको राजनीति, मुसाको कथा र मूर्खको धन

संकेत काईराला
एउटा मुसाले हिरा निलेछ । हिरा मालिकले सिद्धहस्त शिकारीलाई त्यो मुसा खोजेर मार्ने कामको जिम्मा दिएछ । शिकारी मुसाको खोजीमा जाँदा उसले देख्यो- मुसा हजारौँको भुण्ड बनाएर बसेका थिए । तर त्यही भुण्डबाट छुट्टिएर एउटा मुसा अलग्गै बसेको थियो ।

शिकारीले हिरा निलेको ठोक्दा गर्दै अलग्ग बसेको मुसालाई च्याप्प समात्‍यो । यो देखेर अचम्मित हुँदै हिरा मालिकले सोधेछ- 'यत्रा हजारौँ मुसाको भीडमा तिमीले यही मुसाले हिरा निलेको भनेर कसरी चिन्थौ ?'

शिकारीले जवाफ दियो - ‘

जब मूर्ख धनवान बन्छ, उ यसरी फुल्छ कि अरुसँगको मेलमिलाप नै छोडिदिन्छ ।'

अहिले हाम्रा नेताहरुको नियति पनि त्यही एक्ले मुसाको जस्तै छ । अपवाद छाडेर राजनीति नामको उद्योगमा लाग्नेको भलो भएको छ । त्यसमाथि हातमा दाम हुनेहरु दैसैको टीका लगाउँदा समाजका भ्रष्ट पात्रको उदाहरण दिएर आफ्नो स्वधर्ममा कहिल्यै सम्झौता नगरेको छोरालाई अनैतिक काम गर्न उक्साउने जन्मदाता यो देशमा कति छन् ? सर्वोच्च अदालतका निष्ठावान र इमान्दार पहिलो प्रधानन्यायाधीश हरिप्रसाद

गलत होइनन् । गलत त यस्ता

बाँकी ते स्रो पातोमा

पत्रकार पुडासैनीको शब्द सत्य साबित हुँदै

अनुसा थापा

पत्रकार पुडासैनीको एकएक शब्द सत्य साबित हुँदै, लामिछानेलाई कानूनी दायरामा ल्याउन सडकमा आउलान् त चितवनवासी ?

बुढोपाकाले भन्थे, ‘अरुलाई रुवाए, दुःख दिए, ठगे वा मारे, अर्को जुनीमा भोग्नुपर्छ ।’ केही वर्षअघिको कुरा हो । पत्रकार शालिग्राम पुडासैनीले भक्कानिएर रुदै भिडियो तयार गरे । पत्रकार राज्यको चौथो अंग हो । र, हतपत्त पत्रकारहरु कोहीसँग डराउँदैनन् भन्ने सर्वसाधारणको मनमा अहिले पनि छ ।

पुडासैनी पनि पत्रकार नै थिए । राज्यको चौथो अंग थिए । उनी कलिलै उमेरका थिए । पुडासैनीमो जन्म थलो नुवाकोट हो । उनी राजधानी काठमाडौँमा बस्दै आएका थिए । आर्थिक अवस्था कमजोर भएका घरपरिवारका थिए, पुडासैनी । केही समयअघि मात्र वैवाहिक सम्बन्धमा बाँधिएका थिए, उनी ।

उनले न्युज २४ मा रवि लामिछानेसँग काम गरे । लामिछानेको सम्पूर्ण गोप्य कुरा उनले थाहा पाइसकेका थिए । पुडासैनीले लामिछानेको बारेमा सबै कुरा थाहा पाएपछि न्युज२४ छोडेर उनी माउण्टेन टेलिभिजनमा गए । पछि लामिछानेको प्रेस वा दबाव सहन नसकेपछि उनले चितवनमा गएर आत्महत्या गरे ।

आफु मरेपनि राज्यलाई अपराधी समात्न सजिलो होस् भनेर उनले आत्महत्या मर्नुअघि रुदै भिडियो रेकर्ड गरेका थिए । उक्त भिडियोमा लामिछानेको दुई वटा नागरिकता, पासवोर्ट रहनुका साथै धेरै व्यापारीहरुलाई धम्काएर पैसा लिएको उनले बताएका थिए । पुडासैनीले आत्महत्या गरेपछि, प्रहरीले अनुसन्धान गर्ने कममा सो भिडियो भेट्यो ।

पछि त्यो भिडियो विभिन्न सञ्चारमाध्यममार्फत बाहिरियो । कतिपय सञ्चारमाध्यम भने त्यो

भिडियो सार्वजनिक गर्न डराए त कतिपय सञ्चारमाध्यमले सार्वजनिक गरे । पुडासैनीको त्यो भिडियो सार्वजनिक भएपछि, जनताले लामिछानेको विरोध गर्न सुरु गरे । उनले कारबाही गर्नुपर्ने आवाज उठ्न थाल्यो ।

प्रहरीले लामिछानेलाई न्युज २४ को कार्यालयबाट समाय्त्यो । त्यसपछि, पुडासैनीले आत्महत्या गरेको ठाउँ चितवन लगियो । तर, न्युज २४ का पत्रकारहरुले लामिछाने निर्दोष रहेको र उनलाई फसाउने लागिएको भन्दै चितवनवासीलाई सडकमा उत्रिन बाध्य बनाए । त्यतिखेर लामिछाने राजावादी थिए । उनकी श्रीमति पनि राजनीतिक दलमै आबद्ध थिइन् । राजावादीहरुले मुलुकभरका आफ्ना कार्यकर्ता तथा समर्थक चितवन लगे । नेपालका मै हुँ भन्ने कलाकार पनि लामिछानेलाई चितवनमा भेट्न पुगे । चितवनमा भीड एकदमै बढिसकेको थियो । किनकि त्यहाँ पैसा खर्चिएर मानिसहरु ल्याइएको थियो । भीड बाक्लो भएपछि, प्रहरी प्रशासनलाई नियन्त्रण गर्न गाह्रो भयो ।

त्यसपछि चितवन जिल्ला अदालतले लामिछानेलाई तारिखमा छोडिदियो । तारिखमा छोडेपछि लामिछानेले त्यहाँ ठूलो कार्यक्रम गरे । चितवनवासीको गुन कहिल्यै नबिर्सिने भन्दै उनले भाषण गरे । राजनीतिक पहुँच र पैसाको आडमा लामिछानेले पछि उच्च अदालत पाटनबाट सफाइ पाए ।

०७९ मंसिर ४ गतेको प्रदेशसभा तथा प्रतिनिधिसभा निर्वाचनमा उनले चितवन निर्वाचन क्षेत्रनम्बर २ बाट उम्मेदवारी दिए । चुनाव जितेपछि गृहमन्त्री बने । गृहमन्त्री भएपछि उनको नागरिकता र राहदानीको विषयमा अदालतमा मुद्दा पयो । कारण थियो, उनको दुई वटा नागरिकता र राहदानी छ । नेपाली र अमेरिकन । अदालतले लामिछानेले नेपाली नागरिकता त्यागेर अमेरिकन नागरिकता र राहदानी लिएको तर त्यो नागरिकता

त्यागेर पुनः नेपाली नागरिकता नलिएकोले अमेरिकन नागरिकता त्यागेर नेपालको संविधानबमोजिम नेपाली नागरिकता लिन फैसेला सुनायो ।

नागरिकताकै कारण उनको गृहमन्त्री, सांसद र पार्टीको सभापति पद गुम्यो । नेपालको संविधानबमोजिम नागरिकता लिन्छु भन्दै लामिछानेले पछि, जिल्ला प्रशासन कार्यालय काठमाडौँबाट नागरिकता लिए । चितवन क्षेत्रनम्बर २ मा ०८० वैशाख १० गते उपनिर्वाचन भयो ।

जनताले फेरि पनि दोहोप्याएर मतदान गर्नुपथ्यो त जनताले तिरैको कर खर्च भयो । यता, पत्रकार पुडासैनीले मर्नुअघि रेकर्ड गरेको भिडियोमा भनिएको एकएक शब्द त अदालतले प्रमाणित गरिदियो नि त । पुडासैनीलाई त लामिछानेले मारिहाले पछि आफ्नै गाडीको ड्राइभरलाई समेत मारेको आरोप उनीमाथि लाग्यो ।

अहिले आफ्नै क्षेत्रका जनताको पैसा लामिछानले सहकारी खोलेर हिनामिना गरेको आरोप लागेको छ । हिजो लामिछाने निर्दोष भन्दै सडकमा उत्रिएका चितवनवासीको अब चाहिँ बल्ल उनको असली रुप देख्ने छन् । पत्रकार पुडासैनी रुदै लामिछानेको सम्पूर्ण गैरकानूनी कामबारे खुलासा गर्दा चितवनवासीले उनलाई न्याय दिनन् ।

लामिछानेजस्तो अपराधी व्यक्तिको लागि उल्टो सडकमा उत्रिए । अब त चितवनकै जनताको पैसा लामिछानेले डुबाइदिएका छन् । अनि अझै पनि चितवनवासी लामिछानेकै गुनगान गाएर बस्छन् कि उनको विरोधमा सडकमा उत्रिन्छन् पनि ?

मुलुकको राजनीतिक परिवर्तनमा लामिछानेको केही योगदान छैन । त्यतिबेला पनि अमेरिकाका थिए । अहिले पनि उनको अमेरिकाका घर रहेको र धेरै पत्नी रहेको बताइन्छ । घरायसी समस्याका कारण अमेरिका छोडेर

उनी ०७१ सालमा एक महिनाको भिसा लगाएर नेपाल घुमफिर गर्न आएका थिए ।

एक महिनापछि उनी अमेरिका फर्किएनन् । अमेरिका नफर्किएपनि उनले नेपालको ऐन, कानून मानेनन् । यहाँको संविधान, कानूनलाई धोती लगाइदिएर उनले जनतासँग सिधा कुरा नामक कार्यक्रम चलाउन थाले । सो कार्यक्रममार्फत राजनीतिक दलहरुमाथि हिलो छ्याप्ने काम गरे । लोकतन्त्र, गणतन्त्रको विरोधमा उनी उत्रिए । ०४२ फागुन १ गते जनयुद्ध सुरु भयो । जनयुद्धको समयमा उनी न भूमिगत गएका थिए न केही गरे । ०६२/०६३ को जनआन्दोलनमा पनि उनको केही योगदान रहेन । किनकि उनी ०४८ सालमै अमेरिका गइसकेका थिए ।

गत वर्ष लामिछानेले राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी खोले । सभापति बने । चुनाव जितेर गृहमन्त्री पनि खाएका थिए । तर, अदालतले उनलाई अनागरिक ठहर गरेपछि, उनको सम्पूर्ण पद गुम्यो । गृहमन्त्रीसँगै सांसद र सभापति पद गुमेपछि उनले उपनिर्वाचनको माग गरे । निर्वाचन आयोगले उनको क्षेत्रमा फेरि पनि चुनाव गरायो ।

चितवनवासीले फेरि पनि उनलाई नै जिताए । अहिले लामिछाने गृहमन्त्री हुन नपाएपनि सांसद र पार्टीको सभापति भने छन् । सरकारमा जानका लागि उनी कहिले केपी ओली कहाँ पुग्छन् त कहिले प्रचण्ड, शेरबहादुर देउवा कहाँ । यहाँबाट त उनी पनि सत्ताकै लोपी रहेको देखिएको छ ।

जनता र राष्ट्रको लागि नभई लामिछाने आफ्नो स्वार्थको लागि राजनीतिकमा आएको स्पष्ट हुन्छ । हिजो मेनपावरले विदेशमा अलपत्र पारेको नेपालीको उद्धार गरे भनेर चर्चा कमाउने लामिछानेले अहिले आफ्नै क्षेत्रका जनताको रुवाबासी बनाएका छन् । तामभासका साथ लामिछानेद्वारा खोलिएको टेलिभिजनमा चितवनका हजारौँ बचतकर्ताको करोडौँ रकम डुबेको छ । पत्रकार पुडासैनी त मरे । उनको घरपरिवारको आर्थिक अवस्था कमजोर भएकोले पुडासैनीले न्याय पाएनन् । उनी मरेको मरै भए । अनि उनलाई मन बाध्य बनाउने व्यक्ति भन्न ठूलो र शक्तिशाली हुन पुग्यो । सञ्चारमाध्यमहरुले पत्रकार पुडासैनीको भिडियो बाहिर ल्याउनुपर्छ ।

उनको न्यायको लागि आवाज उठाउनुपर्छ । किनकि पुडासैनी पनि राज्यको चौथो अंग नै हो । पुडासैनीको मुद्दामा त लामिछाने राजनीतिक पहुँच र पैसाको आडमा जेल जानबाट बचे । तर, अब सहकारीको मुद्दामा त उनी जेल जानबाट कुनै पनि हालतमा बच्ने छैनन् ।

अहिले आम सर्वसाधारण जनता लामिछानेलाई तत्काल समात्नुपर्ने माग गर्छन् । लामिछानेलाई समातेपछि जीवी राईलाई पनि समात्न सजिलो हुने उनीहरुको भनाइ छ । अपराधी ढिलै भएपनि कानूनको दायरामा आउँछ भनेर बुढोपाकाले भन्थे । अहिले यो सत्य साबित हुन लागेको छ ।

हिजो लामिछाने निर्दोष भन्दै सडकमा उत्रिने चितवनवासी अब लामिछानेलाई समात्नुपर्ने भन्दै सडकमा छिटै उत्रिने छन् । पुडासैनीले आत्महत्या गर्नुअघि भनेको कुरा कानून र व्यवहारमा प्रमाणित भएको छ । किनकि मर्नुअघि कसैले ढाट्दैन । भक्तपुर

अर्थतन्त्र

फरवार्ड माइक्रोफाइनान्सको वार्षिक साधारणसभा हुने

सुनसरी - फरवार्ड माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्थाले आफ्नो ११औं वार्षिक साधारणसभा बोलाएको छ । लघुवित्त वित्तीय संस्थाले यहीं पुस २७ गतेको दिन वार्षिक साधारणसभा बोलाएको हो । वित्तीय संस्थाले भरखरै एक सूचना प्रकाशित गरी कम्पनी ऐन २०६३ को दफा ६७ (२) अनुसार वार्षिक साधारणसभा बोलाएको जनाएको छ । सो वार्षिक साधारणसभामा आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्ने, लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन सहितको २०८० असार मसान्तसम्मको बासलात तथा सोही मितिमा समाप्त आ.व. २०७९/०८० को नाफा नोक्सान हिसाब तथा नगद प्रवाह वितरण र सो सँग सन्बन्धित अनुसूचीहरु पारित गर्ने, आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को लेखापरीक्षक नियुक्ती गर्ने प्रस्तावहरु माथि छलफल गर्ने राखिएका छन् ।

यस्तैगरी, विशेष प्रस्ताव अन्तरगत अन्य 'घ' वर्गका इजाजत प्राप्त वित्तीय संस्थाहरुलाई गाभ्ने, गाभिने तथा प्राप्त गर्ने प्रयोजनका लागि उपयुक्त लघुवित्त संस्थाहरुको पहिचान गर्ने, समझदारी पत्रमा हस्ताक्षर गर्ने, सैद्धान्तिक स्वीकृतिका लागि नेपाल राष्ट्र बैंक समक्ष निवेदन दिने लगायतका कार्य गर्न सञ्चालक समितिलाई पूर्ण अख्तियारी दिने प्रस्तावहरु रहेका छन् । तत्कालीन प्रदेश एकको सुनसरीस्थित दुहवीमा मुख्य कार्यालय रहेको फरवार्ड माइक्रोफाइनान्सले ग्रामीण क्षेत्रमा रहेका महिलाहरुलाई सामूहिक जमानीमा कर्जा प्रवाह गरी उनीहरुको आर्थिक उत्थानमा योगदान पु-याउँदै आइरहेको जनाएको छ । वित्तीय संस्थाको देशका ४० जिल्लाभर रहेको शाखा, केन्द्र, उपकेन्द्रमा लगभग ३ लाखको अनुपातमा महिलाहरु आबद्ध रहेको जनाइएको छ ।

अत्यावश्यक वस्तुहरुमा कर लगाउनु गलत-सांसद चौधरी

काठमाडौँ - टाफजा नेपालले नगरकोटमा आयोजना गरेको कार्यक्रममा बोल्दै नेकपा एमालेकी सांसद तथा संसदको अर्थ व्यवस्था समितिकी सदस्य भगवती चौधरीले वर्तमान कर प्रणाली थोरै वैज्ञानिक र प्रगतिशील भएपनि अपुरो रहेकोले कर प्रणालीलाई सुधार्न जरुरी रहेको बताएकी छन् । अघिल्लो सातारम्भ आयोजित न्यायिक कर प्रणालीका नीतिगत बहस कार्यक्रममा सहभागी हुँदै चौधरीले चालु आर्थिक वर्षको बजेटमा सरकारले आमनागरिकका अत्यावश्यक वस्तुहरुमासमेत कर लगाउनु गलत भएको टिप्पणी गर्दै मूल्य अभिवृद्धिकर केही वैज्ञानिक तथा प्रगतिशील हुँदै गइरहे पनि त्यसमा सुधार गर्नुका साथै अर्थ समितिमा बजेटका बेला अर्थमन्त्री र राष्ट्र बैंकका गर्भनरलाईसमेत बोलाएर छलफल गरिने पनि बताइन् ।

‘हाम्रो कर प्रणाली केही प्रगतिशील र वैज्ञानिक त हुँदै गएको छ तर, त्यसमा धेरै सुधारको खाँचो छ ।’ करका बारेमा सांसदहरुसमेत अर्नावज्ञ भइरहेको अवस्थामा सरकारले जनतालाई प्रष्ट रुपमा बुझाउन नसकेको भन्दै चौधरीले कर सचेतनाहरु राज्यका तीनै तहका निकायहरुले गर्नु पर्नेमा जोड दिँदै चालु आर्थिक वर्षको बजेटमा स्वास्थ्य क्षेत्रमा केही छुटहरु दिएको, मदिराजन्य, मादकपदार्थमा कडाई गरिनु सकारात्मक रहेको भएतापनि आमनागरिकका भान्साकोठामा दैनिक प्रयोग हुने वस्तुहरु आलु, प्याज, लसुनमा पनि कर लगाइनु गलत टिप्पणी सांसद चौधरीले गरिन् । आमजनताले प्रयोग गर्ने लसुन, प्याज, आलुजस्ता वस्तुहरुमा भ्याट लगाउनु गलत हो । यी वस्तुहरु आम्दानी नभएकाले पनि खाने भएकाले उनीहरुलाई असर गरेको छ ।’ सकारात्मक हिसाबले सोच्दा आत्मनिर्भर हुने कुरा भएतापनि यी वस्तुहरुमा तत्कालै आत्मनिर्भर हुन नसकिनेलै व्यापारीहरुबाट किनेर खाँदा उपभोक्तालाई असर गरेको औल्याउँदै बरु स्वास्थ्यमा असर गर्ने मदिरा, चुरोट खेनी जस्ता वस्तुहरुमा कर बढाउन चौधरीको सुझाव थियो ।

कर प्रणाली वैज्ञानिक, व्यवहारिक र प्रगतिशील बनाउने सन्दर्भमा संसदको अर्थ समितिमा बजेटका बेलामा अर्थमन्त्री, राष्ट्र बैंकलाई समेत बोलाएर छलफल गरिएको बताउँदै सांसद चौधरीले राजश्वलाई वैज्ञानिक बनाउने सवालमा विज्ञहरूसँग छलफल र बहस गर्न जरुरी रहेको बताइन् । चौधरीले स्थानीय निकायमा बढी कर उठाइरहेको बताउँदै स्थानीय निकायहरुले सम्पत्ति कर सयौं गुणा बढाउदा जनता आक्रान्त भएको बताइन् । जन्मदर्ता, मृत्यु दर्ता, मालपोत कर अव्यवहारिक रुपमा ग्रामीण क्षेत्रमा अत्यधिक उठाइरहेको चर्चा गर्दै उनले कुन शीर्षकमा कति कर उठाउनु पर्छ त्यसलाई वैज्ञानिक बनाउनु पर्नेमा जोड दिइन् । सोही छलफलमा बोल्दै नेकपा माओवादी केन्द्रका सांसद माधव सापकोटाले दलाल पुँजीवादीले वा विचका ब्रोकरहरुले लविङ गरेर अगाडि बढाएका फायलहरु एउटा पनि नरोकिएको तर सर्वसाधारणले ल्याएका फायलहरु अख्तियारले, सम्पत्ति शुद्धिकरणले, वन मन्त्रालय, वन विभाग आदिमा अनेक तरहले रोकिएरहेको बताउँदै कर लागू गर्ने सवालमा राज्य निष्पक्ष हुनु पर्ने औल्याए । नेकपा एमालेका सांसद हरिप्रसाद उप्रेतीले हाम्रो व्यवस्था समाजवाद उन्मुख भएपनि कर प्रणाली समाजवाद उन्मुख नरहेको बताउँदै कर प्रणाली संविधान अनुसार हुनु पर्नेमा जोड दिए । उक्त कार्यक्रममा नेपाली कांग्रेसका नेता पूर्वमन्त्री भिमसेनदास प्रधान, नेकपा समाजवादीकी नेतृ रामकुमार भ्राक्री लगायत संघ, प्रदेशका सांसदहरुको सहभागिता रहेको थियो ।

भाषा- लिपी, संस्कार-संस्कृति, धर्म-कर्म लगायतका विविध पक्ष बारे जानकारी लिन “मुन्धुम मासिक” खोजीखोजी पढौं !!

२५ रुपैया मासिक बचतबाट थालनी भएको तौडोलछाप मन्दीमा समेत नाफामा

भक्तपुर । सामुदायिक अवधारणाका साथ स्थापना भएको तौडोलछाप बचत तथा ऋण सहकारी संस्था आर्थिक मन्दीमा समेत नाफामा रहेको छ ।

सामुदायिक वन सर्वधन तथा वचाउमा काम गर्ने ३० जना बचत कर्ताहरुले आफ्नो मासिक २५ रुपैया मासिक बचतबाट थालनी गरेको यो संस्थाले आफ्नो १४ औं वार्षिक साधारण सभा सम्पन्न गरेको छ ।

सामुदायिक वनमा काम गर्ने ३० युवा तथा महिलाहरुले सामुदायिक अवधारण अपनाउँदै समुदायको पैसा बाहिर छरिएको देखेपछि समुदायको पैसा समुदायमा नै जम्मा गर्नु पर्छ र एक अर्कोलाई सहयोग गर्नु पर्छ भन्दै मासिक २५ रुपैयाका दरले २०६३ साल देखि जम्मा गर्न थालेका थिए । बचत बढ्दै गयो र अन्य सदस्यहरुले पनि यसमा चासो देखाएपछि वनको नै नाममा तौडालछाप सहकारीका रूपमा ६६ सालमा यस संस्थाले मूर्त रूप लिएको थियो ।

३० जना बचत कर्ताले थालनी गरेको यस संस्थामा हाल ९८९ सदस्य रहेका छन् । सहकारीको अघिल्लो वर्ष कुल पुजी तथा दायित्व १० करोड ९६ लाख ३५ हजार ६

सय ६७ रुपैया रहेकोमा यो वर्ष बढेर १२ करोड ८ लाख ५ हजार ६ सय ६२ पुगेको छ ।

नेपालमा नै वनको आधारमा सामुदायिक वन कमीहरुले स्थापना गरेको पहिलो सहकारीको रूपमा रहेको तौडोलछापले आगामी वर्ष आफ्नो पूर्जी १५ करोड भन्दा बढी पुर्‍याउने लक्ष्य रहेको जनाएको छ । सहकारीको साधारण सभालाई सम्बोधन गर्दै बागमती प्रदेश सभा सदस्य किरण थापामगरले तौडोलछाप जस्ता सहकारीका कारण सहकारीको साख जोगिएको बताउनुभएको थियो । जसरी समुदायका आधारमा चलेको तौडोल छाप यस्तो विषम परिस्थितिमा पनि नाफामा नै गएको छ र सहकारी हाल सम्म समस्या ग्रस्त हुनु परेको छैन अन्य सहकारीले पनि समुदायमा नै आधारित भएर काम गरेमा कुनै पनि सहकारी समस्या ग्रस्त नहुने उहाँले बताउनुभयो ।

साधारण सभामा सूर्यविनायक नगरपालिका वडा नम्बर ८ का वडा अध्यक्ष पुष्पराज बस्नेत , भक्तपुर जिल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाका कोषाध्यक्ष कान्छाभक्त धोनु, सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिका केन्द्रीय सदस्य रोमश्वर

वोहरा, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सिपाडोल उपशाखाका सभापति हरिशरण बस्नेत, गणेश माविका प्रबन्धक रवीन्द्र कुमार थापा, टोल सुधार समिति खानेपानी समितिहरु तथा सहकर्मी सहकारी संस्थाका पदाधिकारीहरुको उपस्थिति रहेको थियो ।

सहकारीको प्रगति प्रतिवेदन तथा भावी रणनीतिका विषयमा सचिव राकेश थापाले आर्थिक प्रतिवेदन कोषाध्यक्ष विम्रता लोहनी बस्नेतले, लेखा प्रतिवेदन लेखा सुपरिवेक्षण समितिका संयोजक शिवजी त्वानावासुले प्रस्तुत गर्नुभएको थियो भने कार्यक्रमको सभोपतित्व अध्यक्ष दीपेन्द्र कुमार थापाले गर्नुभएको थियो । साधारणसभाको अवसरमा जेष्ठ नागरिक बचत कर्ता, उत्कृष्ट बचत कर्ता तथा ऋणी, उत्कृष्ट बाल बचत कर्ता, नारी बचत कर्ता सम्मान समेत गरिएको थियो ।

यस्तै कार्यक्रममा रगत अभावलाई मध्यनजर गर्दै सहकारीले नेपाल रेडक्रस सोसाइटी भक्तपुरको सहयोगमा रक्तदान कार्यक्रमसमेत गरेको थियो ।

साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन लिमिटेड

द्वारा प्रवर्द्धित

ग्याँस

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टाम्पद्वारा निज बहिर दर कर कोट नै बीठमा टिस्को जसो जसो ३ हप्ताको होजकपप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पुनः प्रयोग गर्न न सकिने प्लास्टिक शिल जसको रिलिफजर
- कम्प्युटर प्रसिध्दित वल्वो फल्वर तौलमा लोडि अलग्गै दत्ता हुन्छो

लेटो कान्छाको अर्वा इन्भेस्टिङ लिमिटेड

कुनै कस नसि

कर्ताको कान्छाको कान्छाको कान्छाको

कान्छा कान्छाको कान्छाको कान्छाको कान्छाको कान्छाको कान्छाको कान्छाको

कान्छा कान्छाको कान्छाको कान्छाको कान्छाको कान्छाको कान्छाको कान्छाको

साल्ट ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट साथ वस्तुहरु

मुन्धुम

मासिक

भाषा- लिपी, संस्कार-संस्कृति, धर्म-कर्म लगायतका विविध पक्ष बारे जानकारी लिन “मुन्धुम मासिक” खोजीखोजी पढौं !!

“मातृभाषाको उन्नति नगर्ने जातिको पतन र विनाश हुन धेरैवेर लाग्दैन ।”
- वाल गंगाधर तिलक

“नारी मात्र पुरुषको पत्नी होइनन्, उनी राजनीतिक नेता, कार्यकर्ता पनि हुन् ।”
- क्रुप्सकाया

सम्पादकीय

संघीय सरकार सकारात्मक हुनै पर्छ

मुलुकमा संघीयता कार्यान्वयन शुभारम्भ भएको आठ वर्ष पूरा भैएको छ । यस अवधिभित्र संघीयता ठोस रूपमा कार्यान्वयन भएको छ वा छैन ? भन्ने सवाल पिन त्यतिकै पेचिलो बनिरहेको छ । त्यस्तै संघीयताको विपक्षमा रहेका केही अतिवादी र एकात्मक राज्य व्यवस्थाका पक्षधरहरूले खारेजीको आवाज पनि उठाइरहेकै छन्। तथापि संघीयताका पक्षधर संघीय सरकार, प्रदेश राज्य सरकार अनि स्थानीय तह, सरकारमासमेत ती प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्ष सहभागी राजनीतिक दल र दल सम्बद्ध सरकारको नेतृत्व गर्नेहरू संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक संविधान अनुरूप संघीयता कार्यान्वयन नभएकोमा चिन्ता व्यक्त गर्दै संघर्षको चेतावनी सहित केन्द्रीय सरकारको नेतृत्व गरिरहेका नेकपा माओवादी केन्द्रमा अध्यक्ष तथा प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्डसँग भेटवार्ता गरेका छन् । यसरी भेट गर्नेहरूमा प्रदेश राज्य सरकारको नेतृत्व गरिरहेका मुख्यमन्त्रीहरू छन् । उनीहरूले गत असारमा प्रधानमन्त्री प्रचण्ड कै अध्यक्षतामा बसेको राष्ट्रिय समन्वय परिषद्को पहिलो बैठकको निर्णय शीघ्र कार्यान्वयन गर्न आग्रह गर्दै संघीय सरकारले प्रदेश राज्य सरकार र स्थानीय तह, सरकारलाई अभैसम्म अधिकार प्रत्यायोजन नगरेकोमा दबावको कार्यक्रम तय गरेको छ। त्यो संघीयता पक्षधरको निमित्त अत्यन्तै स्वागतयोग्य कार्य हो । जबकि, मुलुकको सत्ता घटक राजनीतिक दल देखि प्रतिपक्ष राजनीतिक दलहरू अहिलेको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक राज्य व्यवस्था विरुद्ध छिन्नभिन्न रुपमा उठेको आवाजको एकै साथ विरोध गर्दै आएका छन् । त्यसले संघीय राज्य व्यवस्थालाई अझ मजबुत बनाउदै अघि बढ्नका साथै फितलो संघीयता कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी रुपमा स्थायित्व प्रदान गर्ने वातावरण सिर्जना भइरहेको स्थिति छ । अतः संघीयतालाई सशक्त अनि प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयन गराउदै संस्थागत स्थायित्व प्रदानका लागि राजनीतिक दल, संघीय सरकार, व्यवस्थापिका र न्यायपालिकासमेत सक्रिय हुनै पर्ने देखिन्छ । जुन कार्यले संविधानको मर्म

भावनालाई समेट्न सक्ने निश्चित छ । त्यस्तै संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक राज्य व्यवस्थाको पक्षधर र बहुसंख्यक नागरिकको चाहना, भावनासमेत सम्बोधन हुन सक्ने पक्का छ । जसको निमित्त सातै प्रदेश राज्यका मुख्यमन्त्रीहरूको क्रियाशीलतालाई सकारात्मक रूपमा लिन सकिन्छ । उनीहरूले संघीयताको पक्ष र कार्यान्वयनमा जोड दिनु आमनागरिकको चाहनालाई सर्वोपरी ठान्नु हो, भन्न सकिन्छ । यसर्थ मुख्यमन्त्रीहरूले संघीयताको मूल्यमान्यता अनुरूप प्रदेश राज्यले पाउन पर्ने अधिकार प्रत्यायोजन गरी विकेन्द्रीकरणको सिद्धान्त पूर्ण रूपमा लागू हुन गई कार्यान्वयन हुने अपेक्षा गर्नु सान्दर्भिक ठहरिनेछ । तद्अनुरूप प्रदेश राज्यले प्रहरी समायोजन, संघीय निजामती सेवा ऐन, प्रदेश सरकारले प्रयोग गरिरहेका सरकारी भवन तथा जग्गाको स्वामित्व हस्तारण गर्न, साभा अधिकारका विषयमा कानुन निर्माणमा सहोइनन् कार्य गर्न, राष्ट्रिय वन लगायतका प्राकृतिक 'स्रोतको उपयोग एवम् राजस्व बाँडफाँड, वित्तीय हस्तान्तरण जस्ता सवाल अघि सारी निचोडमा पुग्न पर्ने माग समयसापेक्ष छ । त्यसका लागि सबै तह, सरकार मध्ये विशेषगरी संघीय सरकार सकारात्मक हुनु आवश्यक छ ।

नेपाल आर्मी, इण्डियन आर्मी, ब्रिटिस आर्मी, सिंगापुर प्रहरीलगायत विभिन्न शारीरिक फिटनेशको लागि हामीलाई सम्झनुहोस् ।

MASTER RAJESH RAI
Owner/Training Director

GURKHA FITNESS & EDUCATION CENTRE

Seti Badh Marga Deep-16, Pokhara

+ 977 - 61 - 442292, 442293
+ 977 9803370473

E-mail : rajrajesh56@yahoo.co.uk
www.facebook.com/gurkhatraining

काठमाडौँ- आज वर्ष २०२४ को पहिलो दिन । २०२३ हामीबाट विदा भइसकेको र नयाँ वर्षसँगै नयाँ उमंग पनि ल्याएको छ । विगत वर्षमा पुरा हुन नसकेका चाहना यो नयाँ वर्षका शुरुआतसँगै पुरा गर्ने चाहना हरेक मानवमा रहेको हुन्छ । र एक पटक विगतलाई समिक्षा गर्ने कार्य पनि गर्दा हुन्छ ।

तर आउने वर्ष विश्वको लागि भने व्यवस्थाका शक्तिहरू बलियो हुँदै जाँदा विश्व परिदृश्यमा एक कठिन वर्ष बन्न पुगेको छ । २०२३ मा शुरु भएको युद्धहरू २०२४मा पनि जारी रहने छन् भने यो वर्ष केही नयाँ मुलुकले पनि युद्धको सामना गर्नुपरेको छ । भू-राजनीतिक प्रतिस्पर्धा बढ्दै जाँदा प्रतिद्वन्द्वी राष्ट्र प्रमुखहरूबीचको बैठक पहिलो पृष्ठको समाचार बन्यो । यद्यपि उनीहरूको वार्ताले थोरै ठोस प्रगति हासिल गर्‍यो । समग्रमा भन्ने हो भने यो वर्ष राम्रो समाचारको अभाव भएको छ ।

त्यस्तै नेपालको सन्दर्भमा पनि देशमा रोजगारको अवस्था सहज नहुँदा युवा शक्ति वाहिने क्रम जारी रहेको छ । यसै परिप्रक्ष्यमा कोरियामा श्रम बेच्न जान चाहने केही युवाहरूको बाध्यता सरकारको अकर्मण्यताका कारण दुई नेपाली युवाले नयाँवर्षको सूर्योदय देख्न पाएनन् । यसरी देशमा देखिएको आर्थिक मन्दी र देशभित्रै श्रम बेचेर जिविकोपार्जनको आशा नदेखेपछि विदेशिन बाध्य युवा जनशक्तिको पलायनवादी सोचमासमेत राज्य उदासिन भई दिदा देश प्रति नै युवाहरूको वितृष्णा बढ्दै गएको छ । यसले आउने २०२४ पनि नेपालीहरूको लागि सुखद समाचार बन्ने अवस्था देखिएको छैन ।

अन्तरिक्षसम्बन्धी नयाँ कीर्तिमान राख्ने दौड

यो वर्ष अन्तरिक्षको यात्रामा विश्वका शक्ति राष्ट्र र कम्पनीहरूले नयाँ नयाँ रेकर्ड कायम गर्नेतर्फ आफ्नो आँखा लगाएका छन् । दौडमा वाजी जित्ने होड चलिरहेको छ । विश्वका सत्तरी देशहरूमा अन्तरिक्ष अध्ययनसम्बन्धी निकाय स्थापना भएका छन् भने सोह्र देशले अन्तरिक्षमा आफ्नै यान प्रक्षेपण गर्न सक्छन् । अन्तरिक्ष दौडमा यो वर्ष चन्द्रमा विशेष चासोको विषय बनेको छ । गत अगष्टमा चन्द्रमाको सतहमा ल्यान्डर ठाँकिरपछि रूसको चन्द्रमाको पछिल्लो अभियान निराशाजनक बनेको थियो ।

त्यसको केही दिनपछि भारत चन्द्रमामा मानवरहित यान अवतरण गर्ने चौथो देश बनेको थियो भने चन्द्रमाको दक्षिणी ध्रुवीय क्षेत्रमा मानवरहित यान अवतरण गर्ने पहिलो देश बनेको थियो । त्यसको दुई हप्तापछि भारतले सूर्यको अध्ययन गर्ने अभियान चलायो । नासाले सन् २०२५ सम्ममा अन्तरिक्ष यात्रीलाई चन्द्रमामा फर्काउने लक्ष्य राखेको छ । यी र अन्तरिक्षसँग सम्बन्धित अन्य प्रयासहरूले भूराजनीतिक प्रतिद्वन्द्विताले अन्तरिक्षको सैन्यीकरण

निम्त्याउने छ कि भन्ने चिन्तालाई बढावा दिइरहेको छ ।

अन्तरिक्षमा बढ्दो चासोले अन्तरिक्ष सञ्चालनलाई नियन्त्रण गर्ने नियमहरूको अभावलाई पनि उजागर गरेको छ । संयुक्त राज्य अमेरिकाले आर्टिमिस सम्झौतालाई 'वाह्य अन्तरिक्षको नागरिक अन्वेषण र प्रयोगलाई नियन्त्रण गर्न' पहलकदमी लिन खोजेको छ । चीन र अन्य धेरै अन्तरिक्ष यात्री देशहरूले यसमा हस्ताक्षर गर्न अस्वीकार गरेका छन् ।

स्पेसएक्स, ब्लु ओरिजिन र भर्जिन ग्यालेक्टिकजस्ता निजी कम्पनीहरूले अन्तरिक्ष सञ्चालनहरूमा ठूलो भूमिका खेल्ने तथ्यले अन्तरिक्षका लागि नियमहरूले काम गर्नु जटिल छ । यसले लाभको उद्देश्य र राष्ट्रिय दायित्वमाथि प्रश्न उठाउँछ । तर अन्तरिक्ष गतिविधिमा भएको वृद्धिले अन्तरिक्ष जंकको सांसारिक जस्तो देखिने समस्याले आकाशको अन्वेषणलाई जटिल बनाउँछ कि गर्दैन भन्ने प्रश्न पनि खडा गरेको छ ।

एआईको प्रयोग र विस्तारमा तीव्रता

आर्टिफिसियल इन्टेलिजेन्स (एआई) को विकास मानव समुदायका लागि मौका र चुनौतीका रूपमा देखिएको छ । यसको विकाससँगै विस्तार र रोक लगाउनुपर्ने स्वरहरू गुञ्जिन थालिसकेका छन् । सन् २०२३ मा च्याटजीपीटीको नवीनतम संस्करण यसको पूर्ववर्तीको तुलनामा दस गुणा बढी उन्नत बनेर फैलियो । सरकारहरू, कम्पनीहरू र व्यक्तिहरू यसको क्षमताको दोहन गर्न द्रुत गतिमा अघि बढे ।

आर्टिफिसियल इन्टेलिजेन्सले मानव सिर्जनशीलता र समृद्धिको नयाँ युगको सुरुवात गरिरहेको छ वा भयानक भविष्य निर्माण गर्ने पान्डोराको वाक्स खोल्दैछ भन्ने विषयमा चर्को बहस सुरु गरेको थियो ।

आशावादीहरूले कसरी एआईले विभिन्न क्षेत्रहरूमा अभूतपूर्व गतिमा वैज्ञानिक सफलताहरू फैलाइरहेको छ, औषधिहरूको द्रुत अनुसन्धान सक्षम पाउँ, चिकित्सा क्षेत्रका रहस्यहरूलाई खोलीदिएको छ र नसुल्किने गणितीय समस्याहरू समाधान गरिरहेको छ भनेर औल्याए ।

आलोचकहरूले यो प्रविधि मानवको क्षमताभन्दा छिटो विकास भइरहेको र यसले निम्त्याउन सक्ने हानिको आँकलन र न्यूनीकरण गर्न सक्ने बताएका छन् । यसले व्यापक बेरोजगारी सिर्जना गरिरहेको, विद्यमान सामाजिक असमानताहरूलाई कडा पारिरहेको, मानवता लोप हुनुमा मलजल गरिरहेको दावी गरेका छन् । बहस जारी छ र अभै केही वर्ष लिम्बने छ ।

एआईको आलोचकमध्ये एक जेफ्री हिन्टनले कृत्रिम बुद्धिमत्ताको खतराबारे चेतावनी दिन गुगलको

जागिर छोडेका थिए भने एलन मस्क र स्तिभ वोज्नियाकजस्ता प्रविधि क्षेत्रका नेताले खुला पत्रमा हस्ताक्षर गर्दै एआईले 'समाज र मानवताका लागि गहिरो खतरा' रहेको चेतावनी दिएका थिए ।

यसैबीच, सन्देशवादीहरूले एआईको धेरै प्रतिज्ञाहरू कमजोरी हुनेछन् किनकि मोडेलहरूले चाँडै नै उनीहरूको आफ्नै प्रतिफलबारे प्रशिक्षण सुरु गर्नेछन्, जसले उनीहरूलाई वास्तविक मानव व्यवहारबाट सम्बन्धविच्छेद गर्न नेतृत्व गर्दछ । सरकारहरू व्यक्तिगत रूपमा वा सामूहिक रूपमा, एआईका फाइदाहरू दोहन गर्न र यसको जोखिमहरू नियन्त्रण गर्न पर्याप्त द्रुत गतिमा अघि बढिरहेको देखिँदैन ।

जलवायु परिवर्तनबारे विश्व वहस

संयुक्त अरब इमिरेट्स (यूई) मा भएको जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सम्मेलन (कोप-२८) मा अधिकांश देश नवीकरणीय र हरित ऊर्जा उत्पादनलाई बढावा दिँदै जीवाश्म इन्धनको प्रयोगलाई न्यून गर्दै जान सहमत भएको छ । कोप-२८ मा हालसम्म गरिएका प्रतिबद्धताले सन् २०३० सम्ममा हरितगृह ग्यास उत्सर्जनमा कमी गर्न आवश्यक पर्ने कार्यमा ३० प्रतिशतले मात्र कमी ल्याउने छ ।

संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय जलवायु परिवर्तन नियन्त्रणसम्बन्धी निकायका अनुसार नवीकरणीय ऊर्जा र ऊर्जा दक्षतासम्बन्धी प्रतिबद्धतामा १३० देशले हस्ताक्षर गरेका छन् । विश्वको सबैभन्दा ठूलो हरितगृह ग्यास उत्सर्जन चीन, विकासशील भारत र प्रमुख ऊर्जा निर्यातकर्ता साउदी अरब र रूसले सम्झौतामा हस्ताक्षर गरेका छैनन् । नवीकरणीय ऊर्जा प्रतिबद्धतापत्रमा २०३० सम्म ११ हजार गिगावाट हरित ऊर्जा क्षमता पुर्‍याउने लक्ष्य राखिएको छ ।

अन्तर्राष्ट्रिय ऊर्जा एजेन्सी (आईईए) ले २०२२-२०२७ बीचमा नवीकरणीय ऊर्जाले विश्वको ऊर्जा क्षमतामा ९० प्रतिशतभन्दा विस्तार हुने जनाएको छ । नवीकरणीय ऊर्जाको बढोत्तरी गर्दै गएर सन् २०५० सम्म शून्य कार्बन उत्सर्जनको नीतिलाई व्यावहारिक रूपमा लागू गर्नसमेत कोप-२८ मा सहभागी राष्ट्र तयार देखिएका छन् । नवीकरणीय ऊर्जा करिब २४०० गिगावाट हुनेछ, यो भनेको चीनले आज उत्पादन गरेको सम्पूर्ण ऊर्जा क्षमता हो । हिजो जीवाश्म इन्धनको अत्यधिक उपयोग गर्ने चीन, युरोपेली सङ्घ, अमेरिका, भारतले हालको नीति र बजारमा परिवर्तन गरेका कारण यो सम्भावना बढेको ऊर्जाविदहरू बताउँछन् । विकासोन्मुख देशहरू मात्र होइन, विश्वका औद्योगिक मुलुकहरूमा पनि सौर्य, वायु, जलविद्युत् र जैविक इन्धन भविष्यको ऊर्जाको मुख्य स्रोत हुनेछ ।

चीन-अमेरिका तनावमा कमी अमेरिका र चीनबीचको तनाव निरन्तर चलिरहेको छ । तर अघिल्ला केही वर्षहरूलाई मूल्याङ्कन गर्ने हो भने सन् २०२३ सुरु भएसँगै अमेरिका र चीनबीचको तनाव कम हुँदै गएको देखिन्छ । अघिल्लो नोभेम्बरमा वालीमा भएको जी-२० शिखर सम्मेलनका क्रममा जो बाइडेन र सी चिनफिङबीच फलदायी भेटवार्ता भएको थियो । अमेरिकी विदेशमन्त्री एन्टोनी ब्लिन्केनले दुई देशबीच बढ्दो तनावपूर्ण भू-राजनीतिक प्रतिद्वन्द्वितालाई गाडेरल दिने विषयमा छलफल गर्न फेब्रुअरीमा वेइजिङको भ्रमण गर्ने कार्यक्रम तय भएको थियो ।

तर त्यसपछि संयुक्त राज्य अमेरिकामाथि एउटा चिनियाँ बेलुन देखा पर्‍यो । यसलाई अमेरिकी वायु सेनाको एफ-२२ राष्ट्रले दक्षिण क्यारोलिनाको तटमा खसालेको थियो । वेइजिङले मौसमको अनुगमन गर्ने क्रममा बेलुन उडेको दावी गरेको थियो तर संयुक्त राज्य अमेरिकाले यसलाई अस्वीकार गरेको थियो ।

यस घटनाले संयुक्त राज्य अमेरिकामा राजनीतिक आवेगलाई बढावा दियो र ब्लिन्केनलाई आफ्नो वेइजिङ भ्रमण स्थगित गर्न प्रेरित गर्‍यो । सबैभन्दा दुःखको कुरा के छ भने, चिनियाँ अधिकारीहरूले बेलुन खसालेपछि अमेरिकी रक्षामन्त्री लोयड अस्टिनले चीनसँग कूटनीतिक टेलिफोन वार्ताका लागि फोन गरे पनि चीनले उहाँसँग तत्काल कुरा गर्न चाहने ।

शंभेच्छा क राष्ट्रहरूसमैतको लामो कूटनीतिक पहलपछि अमेरिकी विदेश मन्त्रालयका अधिकारीहरूले 'रचनात्मक' वार्ताका लागि ब्लिन्केनलाई चीन पठाउने निर्णय गरे । अन्ततः बहालवाला उच्च अमेरिकी कूटनीतिज्ञ जुनमा वेइजिङ गएका थिए । वेइजिङमा भएका वार्तालापहरूले वासिङ्टनलाई चीनसँगको व्यापारमा थप प्रतिबन्ध लगाउन वा वेइजिङलाई ताइवान, फिलिपिन्स वा एसियामा अमेरिकी सेनामाथिको उत्पीडन कम गर्न राजी गराएनन् ।

यो दुई राष्ट्रहबीचको सामान्य विवाद नभई रणनीतिक महत्वको विवाद पनि हो । यसको निकास वार्ताबाट सम्भव देख्ने विश्व समुदायले यसलाई बुझेको छ तर पनि यसको मिलनानिन्दु खोज्न दुई शक्ति राष्ट्रहरूलाई निरन्तर घघघचाइरहेको छ ।

बाइडेन र सीबीच गत नोभेम्बरमा सान फ्रान्सिस्कोमा सन् २०२३ मा भएको एपेक लिडर्स फोरमका क्रममा भेटवार्ता भएको थियो । वार्ताले केही सानातिना सम्झौताहरू दियो तर कुनै ठूलो सफलता हासिल गरेन । मोडस भिभेन्डीको सम्झौताले विश्वका दुई शक्तिशाली देशहरूलाई वेवास्ता

बाँकी सातौँ पातोमा

पाठक मन्थन

पठनीय र लोकप्रिय सुम्निमा पत्रिका

श्री सम्पादकज्यू,

हामी सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाको नारी पाठक, शुभेच्छुकको नाताले केही सुझाव स्वरूप यसै स्तम्भ मार्फत प्रकाशित होस भन्ने आशा गरेका छौं । जसको निमित्त सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाले पक्कै पनि आफ्ना पाठक, शुभेच्छुकको सल्लाह सुझावलाई मनन गर्दै हाम्रो धारणा पनि पक्कै प्रकाशन गर्छ भन्ने विश्वास पनि हामीले लिएका छौं । जसलाई यसरी व्यक्त गर्दछौ कि, सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिका हामी जस्ता हजारौ पाठक, ग्राहक, शुभेच्छुकहरू माफ्नै पठनीय र लोकप्रिय भइरहेको अवस्थालाई मध्यनजर राख्दा हामी अत्यन्तै खुशी र गौरवान्वित पनि छौं । तर सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिका विगतका तुलनामा वर्तमान समयमा अलिक पछि हट्दै केवल सत्ता, शक्तिको वरिपरि लागि पर्न खोजेको हो कि भन्ने लागेको छ । अतः त्यस तर्फ सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिका पूर्ण रूपले लाग्न हुन्न भन्ने हाम्रो आग्रह छ । किनकि, सत्ता शक्तिले सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकालाई पक्कै पनि निहित स्वार्थ बाहेक अन्य केही पाउन सक्दैन भन्ने हाम्रो ठहर छ । हिजो देखि उठाउँदै आएको सवाललाई सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाको लक्ष्य र उद्देश्य अनुरूपको पाठ्य सामग्रीका अलावा यथार्थवादी सन्देश र मुद्दालाई प्राथमिकता दिदा नै सबै भन्दा उत्तम होला भन्ने पनि सुझाव दिन चाहन्छौ । त्यसका लागि सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिका सम्बद्ध विशेषगरी प्रकाशक, सम्पादकको भूमिका अपरिहार्य हुन्छ भन्ने सुझाउ छौ, धन्यवाद !

-अम्बिका नेवा -धरान-१० सुनसरी, कविता बान्तवा -मुगा, धनकुटा, गीता लेखना -वरगाछी, मोरङ, सीता राजवंशी -वितर्तामोड-५, भुापा, जमुना विष्वा, फिक्कल, इलाम ।

हाम्रो सुझावलाई सकारात्मक ठान्नुस्

श्री सम्पादकज्यू,

हामी सबैको प्रिय सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबारको हरेक पक्ष सबल बन्दै अघि बढ्न सकोस भन्ने शुभेच्छा प्रकट गर्दै विशेषगरी शुद्धाशुद्धि अनि स्तरियता उच्च बन्दै प्रकाशन हुन सकोस । यसका लागि हामी पाठक, शुभचिन्तक हरप्रकारले सहयोग गर्न तत्पर छौं, भन्ने विश्वास पनि दिलाउछौं । जुन विश्वास र आशाका साथ सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबार निरन्तर प्रकाशन हुँदै अघि बढ्नु पर्छ, यो हाम्रो अपेक्षा हो । यस सवालमा पनि अखबारले विशेष चासो लिदै निरन्तरताको पक्षलाई कति पनि नबदल्न अनुरोध गर्दछौं । जुन साहस, आँटलाई सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबारले जित्न सक्दो सरल र सही ढंगबाट पत्रकारिताको मूल्यमान्यता सँगै अग्रगमन तर्फ उन्मुख हुनेमा पनि हामी विश्वस्त छौ । यी सबका लागि सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबारमा आवद्ध सम्पूर्ण टिमको जागरुकता त्यति कै महत्वपूर्ण कार्यसम्पादन जरूरी भएको पनि स्मरण गराउदछौं । अन्त्यमा यस्ता हाम्रा सुझाव, सल्लाहलाई पाठकको निजी भावना हो भनि नकारात्मक होइन सकारात्मक ठान्दै समाज, गाउँ- शहरसँगै देशलाई समृद्धि, विकास कार्यलाई अग्रगमन तर्फ लैजान सक्ने सद्बुद्धि पनि दिन सकोस भन्ने शुभेच्छा सहित अझै स्तरीय, प्रभावशाली पत्रकारिताको बाटो डो-याउन सकोस ।

-अनन्तराज चाम्लिङ -बसाहा, उदयपुर, कुलकृष्ण लिम्बू - हाङपाङ, ताप्लेजुङ, खड्गसिंह आलेमगर -दमौली, तनहुँ, गजेन्द्र गुरुङ - रातमाटे, पोखरा, रामचन्द्र सुनुवार -मानेभञ्ज्याङ -७, ओखलढुंगा ।

प्रहरी गतिविधि: प्रहरी परिवारका लागि च्याउँ खेती तालिम प्रदान

काठमाडौँ - समुदाय-प्रहरी साभेदारी कार्यक्रम अर्न्तगत प्रहरी कर्मचारीका परिवारहरूका लागि सिताकै च्याउँ खेती सम्बन्धी स्थलगत तालिम प्रदान गरिएको छ ।

एकिकृत कृषी तथा पशुपंक्षी विकास कार्यालय प्यूठानको आयोजना तथा जिल्ला प्रहरी कार्यालय प्यूठानको समन्वय र सहकार्यमा जिल्ला प्रहरी कार्यालय प्यूठानको प्राङ्गणमा आइतवार उक्त तालिम संचालन गरिएको थियो ।

सो अवसरमा जिल्ला प्रहरी कार्यालय प्यूठानका प्रमुख प्रहरी नायब उपरीक्षक इश्वर थापाले यस्ता स्ीपमूलक तालिमले प्रहरी कर्मचारीका परिवारहरूलाई आयआर्जन तथा आत्मनिर्भर बनाउन सहयोग पुग्ने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो ।

कार्यक्रममा एकिकृत कृषी तथा पशुपंक्षी विकास कार्यालय प्यूठानका निमित्त कार्यालय प्रमुख उमेशचन्द्र श्रेष्ठले सिताकै च्याउँ खेती सम्बन्धी तालिम नमुनाको रूपमा जिल्लामै पहिलो पटक संचालन गरिएको र यसलाई आगामी दिनमा थप विस्तार गर्ने लक्ष्य लिएको बताए ।

उक्त कार्यक्रममा कृषि अधिकृत केशवराज खनाल र कृषि प्रशिक्षक आमोश चौधरीबाट स्थलगत अनुशिक्षण तथा अभ्यास समेत गराइएको थियो ।

त्यस्तै भापाबाट प्राप्त समाचार अनुसार आफ्नै श्रीमती ६० वर्षीया ईन्द्र कुमारी विश्वकर्माको हत्या गरेको अभियोगमा ईलाम माइसेबुङ गाउँपालिका-४ घर भई भापा दमक नगरपालिका-२ बगर मखमली टोल बस्ने ६० वर्षीय धन बहादुर विश्वकर्मालाई शनिवार दिउँसो प्रहरीले पक्राउ गरेको छ ।

सामान्य विवादको क्रममा धन बहादुरले धारिलो हतियार खुकुरी प्रहार गर्दा ईन्द्र कुमारीको

भ्वाइस...

छन् ।तत्पश्चात् प्रतिस्पर्धाको फिनाले समीकरण तयार हुने बताइएको छ । प्रस्तुतिको लाइभ राउण्ड रोचक बन्दै जाँदा प्रतिस्पर्धीको दबाव पनि बढ्दै गइरहेको छ । यसले आउँदो साता समापन हुने सेमिफाइनल रोचक हुने अनुमान गरिदैछ । भ्वाइस अफ नेपाल प्रत्येक शुक्रवार र शनिवार राती ८ बजे हिमालय टिभी एचडीमा प्रसारण हुँदै आएको छ ।

प्रेस...

प्रभावित भएका छन् । सन् २०२२ मा १३२ पुरुष र १८ पत्रकार महिला प्रभावित भएका थिए । त्यस्तै यो वर्ष ५ वटा सञ्चार संस्था प्रभावित बनेका छन् भने २०२२ मा ६ वटा सञ्चार संस्था प्रभावित भएका थिए ।

राजनीतिक दलका नेता र सरकारका जिम्मेवार पदमा बसेका व्यक्तिलाई पटकपटक प्रेस माथि विभिन्न प्रकारका आरोप लगाउने, पृष्टि नहुने तर्क सहित समग्र मिडियाप्रति नै लाञ्छित गर्ने लगायतका कार्य सन् २०२३ मा भएको भन्दै महासंघले राजनीतिक दल र सरकारका विभिन्न पदमा बसेका व्यक्तिलाई पदीय मर्यादा,

घटनास्थलमै मृत्यु भएको भन्ने खबर प्राप्त हुनासाथ ईलाका प्रहरी कार्यालय दमक र प्रहरी चौकी बाघखोरबाट खटिएको प्रहरीले उनलाई पक्राउ गरेको हो ।

यस सम्बन्धमा प्रहरीले आवश्यक अनुसन्धान गरिरहेको छ । त्यस्तै मकवानपुरको हेटौँडा उपमहानगरपालिका-१५ रातोमाटेबाट अवैध लागूऔषध गाँजा करिब१५ किलोग्रामसहितवाराजितपुर सिमरा उपमहानगरपालिका-२३ बस्ने ३० वर्षीय रियाज देवानलाई शनिवार राति प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । बीआर १ पीवी ३३१४ नम्बरको भारतीय सुमोलाई प्रहरीले जाँच गर्न क्रममा सुमोमा लुकाई ल्याएको उक्त गाँजासहित फेला पारी चालक रियाजलाई पक्राउ गरेको हो ।

त्यस्तै गरी कञ्चनपुरको वेलौरी नगरपालिका-६ गणेशपुर बस्ने ३८ वर्षीय दिनेश रानालाई अवैध लागूऔषध खैरो हेरोइन जस्तो देखिने पदार्थ २ ग्राम ७३ मिलिग्रामसहित शनिवार राति प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । सुदूरपश्चिम प्रदेश प्रहरी कार्यालय धनगढी, लागूऔषध नियन्त्रण ब्यूरो शाखा कार्यालय महेन्द्रनगरसमेतबाट खटिएको प्रहरीले उनको घर तलासी गर्दा उक्त पदार्थसहित फेला पारी उनलाई पक्राउ गरेको हो ।

त्यस्तै रसुवाको गोसाईकुण्ड गाउँपालिका-५ स्याफ्रूवेशी सडक खण्डबाट अवैध लागूऔषध चरेश जस्तो देखिने पदार्थ १२ ग्रामसहित गोसाईकुण्ड गाउँपालिका-१ थुमन बस्ने २३ वर्षीय सिंग बहादुर तामाङलाई आइतवार बिहान प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । प्रहरी चौकी स्याफ्रूवेशीबाट खटिएको प्रहरीले प्र.३-०२ ००२ प ५२३७ नम्बरको मोटरसाइकललाई जाँच गर्न क्रममा उक्त पदार्थसहित फेला पारी मोटरसाइकल चालक सिंग बहादुरलाई पक्राउ गरेको हो ।

विश्वव्यापी प्रेस तथा अभिव्यक्ति स्वतन्त्रता र लोकतान्त्रिक अधिकारप्रति प्रतिबद्ध हुन आग्रह गरेको छ । यसैगरी नेपाल पत्रकार महासंघले सन् २०२३ मा विभिन्न सञ्चार गृहमा देखिएका श्रम समस्या अर्थात् पेशागत असुरक्षालाई मुख्य चुनौतिको रुपमा लिएको छ । विगतका वर्षहरूमा जस्तै यस वर्ष पनि प्रेस स्वतन्त्रता हननका विभिन्न घटना नेपाल पत्रकार महासंघको प्रेस स्वतन्त्रता अनुगमन इकाइमा अभिलेख भएको उल्लेख छ । यस वर्ष पत्रकारको पेशागत असुरक्षा मुख्य चुनौतिको विषय बनेको छ, नेपाल पत्रकार महासंघका महासचिव रोशन पुरीले जारी गरेको विज्ञप्तिमा भनिएको छ । त्यस्तै सञ्चार प्रतिष्ठानमा देखिएका श्रम समस्यालाई महासंघले दबावमूलक आन्दोलन, कानुनी लडाइँ, वार्ता र संवादसमेतको माध्यमबाट समाधानको पहल गरिरहेको पनि उल्लेख गरिएको छ । सन् २०२४ मा महासंघले श्रम समस्याको दीर्घकालीन समाधानका लागि कानुनी व्यवस्थालाई थप बलियो बनाएर त्यसको कार्यान्वयनका लागि पहल गर्ने प्रतिबद्धतासमेत जनाएको छ । सरकारले सन् २०२३ मा सञ्चार सम्बन्धी कानुन निर्माणमा सुस्तता देखाएको महासंघले ठहर गरेको छ । महासंघकै संलग्नतामा ड्राफ्ट भएका सञ्चार सम्बन्धी

यस सम्बन्धमा प्रहरीले आवश्यक अनुसन्धान गरिरहेको छ । त्यस्तै काठमाडौँ महानगरपालिका-३२ जडिबुटीस्थित सडकमा वा.प्र.०२-००२ प ८४९६ नम्बरको मोटरसाइकलको ठक्करबाट पैदलयात्री सोही ठाउँ बस्ने ओखलढुंगा चम्पादेवी गाउँपालिका-१ घर भएका छविबाल मगरकी छोरी ११ वर्षीया लक्ष्मी मगरको शनिवार साँझ मृत्यु भएको छ । दुर्घटनामा गम्भीर घाइते भएकी उनको ट्रमा सेन्टरमा उपचारको क्रममा मृत्यु भएको हो । साथै सोही मोटरसाइकलको ठक्करबाट घाइते भएका १ जना पदैलयात्रीलाई सिभिल अस्पताल हुँदै थप उपचारको लागि न्यूरो अस्पताल माइतीघर लिएएको छ । मोटरसाइकल चालकलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ ।

त्यस्तै स्याङजाको गल्याङ नगरपालिका-१ नब्येस्थित सिद्धार्थ राजमार्गमा लु.१ ख ५१४३ नम्बरको ट्रक र लु.३८ प २४४५ नम्बरको मोटरसाइकल एकआपसमा ठक्कर खाई शनिवार दिउँसो दुर्घटना हुँदा मोटरसाइकल चालक गल्याङ नगरपालिका-२ गराङ्दी बस्ने ४३ वर्षीय दिपक थापाको मृत्यु भएको छ । दुर्घटनामा गम्भीर घाइते भएका उनको प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र वालिङमा उपचारको क्रममा मृत्यु भएको हो । ट्रक चालकलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ ।

त्यस्तै ओखलढुङ्गाको सिद्धिचरण नगरपालिका-११ देउरालीस्थित सडकमा ना.५ त ८९२५ नम्बरको ट्याक्टरको ठक्करबाट पैदलयात्री मोलुङ गाउँपालिका-२ बस्ने ५२ वर्षीय गजेन्द्र राईको घटनास्थलमै शनिवार साँझ मृत्यु भएको छ । ट्याक्टर चालकलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ ।

त्यस्तै कञ्चनपुरको लालभाडी गाउँपालिका-६ चानदेव ढक्कास्थित सडकमा सु.प.प्र.०१-००२ त ७०१३

कानुन यथाशीघ्र प्रक्रियामा लैजान महासंघले सरकारको ध्यानाकर्षण गराएको छ ।

त्यस्तै सञ्चार सम्बन्धी कानूनहरू ल्याउँदा नेपालको संविधानले प्रत्याभूत गरेको विचार र अभिव्यक्ति स्वतन्त्रता, सञ्चारको हक तथा पूर्ण प्रेस स्वतन्त्रता लगायतका व्यवस्था ख्याल गर्न संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई महासंघले सचेत रहन पनि विज्ञप्तिमा भनिएको छ ।

पुलिस...

खेलमा पर्सा-११ लाई १ सय रनको फराकिलो अन्तरले पराजित गर्दै नेपाल पुलिस क्लबले उक्त उपाधिसँगै ५ लाख रूपैयाँ नगद पुरस्कार प्राप्त गरेको छ । टस जितेर पहिलो ब्याटिङ गरेको नेपाल पुलिस क्लबले निर्धारित २० ओभरमा आठ विकेटको क्षतिमा १ सय ४५ रन बनाएको थियो । पुलिसका लागि करण केसीले अर्वाजित ४० रनको योगदान गरे । उनले केवल १७ बलमा पाँच छक्का प्रहार गरेका थिए । यसैगरी अर्जुन साउदले २६ रन, शंकर राणाले १९ रन, ओपनर दिलीप नाथले १७ रन, कप्तान आरिफ शेखले १६ रन, अमित श्रेष्ठले ७ रन, रंशद खानले ७ रन, मुनिल धमलाले २ रन, शेर मल्लले १ रन र सागर ढकालले १ रनको योगदान दिएका थिए ।

१ सय ४६ रनको विजयी

नम्बरको ट्याक्टरको ठक्करबाट सोही गाउँपालिका-६ ढक्का बस्ने भुपेन्द्र सिंहकी छोरी १० वर्षीया अमृता सिंहको घटनास्थलमै शनिवार दिउँसो मृत्यु भएको छ । ट्याक्टर चालकलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ ।

त्यस्तै बर्दियाको मधुवन नगरपालिका-३ गम्कास्थित सडकमा भे.१० प ७९३५ नम्बरको मोटरसाइकल गोरुगाडामा ठक्कर खाई शनिवार साँझ दुर्घटना हुँदा मोटरसाइकल चालक मधुवन नगरपालिका-८ लालिबजार बस्ने २२ वर्षीय अर्मान अन्सारीको मृत्यु भएको छ । दुर्घटनामा गम्भीर घाइते भएका उनको बर्दिया अस्पताल गुलरीयामा उपचारको क्रममा मृत्यु भएको हो ।

गोरूगाडा चालकलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ । दुर्घटनामा सम्बन्धमा प्रहरीले आवश्यक अनुसन्धान गरिरहेको छ ।

त्यस्तै धादिङको सिद्धलेख गाउँपालिका-२ बस्ने ७५ वर्षीया देउकी लम्साल पण्डित सोही गाउँपालिका-४ धारापानीस्थित खोल्सीमा शनिवार मृत अवस्थामा फेला परेकी छन् ।

पर्वतको कुशमा नगरपालिका-१४ आर्थर बस्ने ५० वर्षीय ईन्द्र बहादुर विक आफ्नै कोठामा शनिवार मृत अवस्थामा फेला परेका छन् ।

यस सम्बन्धमा प्रहरीले आवश्यक अनुसन्धान गरिरहेको छ । त य स त बहुरमाई नगरपालिका-४ टोल बहुअरी पिडारीस्थित लालवानु प्रसाद कुसबहाले सञ्चालन गरेको सर्जित पोल्टी फर्ममा विद्युत सट भई शनिवार बिहान आगालगी हुँदा १ हजार कुखुराको चल्ता, कुखुराको दाना लगायतका सामान जलेर करिब ८ लाख १५ हजार रुपैयाँ बराबरको धनमाल नष्ट भएको छ ।

लक्ष्यसहित जवाफी ब्याटिङ गरेको पर्सा-११ ले ११ ओभरमा अलआउट हुँदै केवल ४५ रन मात्रै बनाएको थियो । बलिङतर्फ नेपाल पुलिस क्लबका बलर सागर ढकाल एकलैले चार विकेट लिए । यसैगरी ललित राजवंशी र रासिद खानले दुई/दुई विकेट लिए भने करण केसी र शेर मल्लले समान एक/एक विकेट लिए । फाइनल खेलमा नेपाल पुलिस क्लबका करण केसी म्यान अफ द म्याच घोषित भए ।

दुरविन...

स्वास्थ्य जाँच गराउँदा अप्रेसन गर्न सल्लाह दिइएको थियो । त्यसपछि उनी नेशनल मेडिकल कलेजमै गएर सोको उपचार गरेकी हुन् ।

‘उहाँ ५ महिना आगाडि नै आउनु भएपनि विचमा काठमाडौँ जानु भएको थियो । नेशनल मेडिकल कलेजमै ल्याप्रोस्कोपी विधिबाट अप्रेसन हुन्छ भनेपछि उहाँहरु यहीं आउनु भयो, हामीले ३ वटा प्याल पारेर ८.८ सेमीको सिस्ट निकाल्यौं ।’ शल्यक्रियामा संलग्न डा.प्रविण शाहले बताए । अप्रेसनमा कलेजका एनेस्थेसियाका डा.असिम गौडेल, रेजिडेन्ट डा.मेलिना असप्रित तथा ओटी स्टाफ इब्राहिम अन्सारीले सहयोग गरेका थिए ।

कुनै पनि महिलाहरुमा अनियमित महिनावारी छ, महिनावारी हुँदा अत्यधिक पेट दुख्यो भने डिम्बासयमा इण्डोमेट्रिओमाको जोखिम हुन्छ । ‘महिनावारी हुँदा अत्यधिक पेट दुखिरहन्छ, महिनावारी गडबड छ भने दुखाई कम गर्ने औषधी मात्र खाएर बस्नु हुँदैन । विशेषज्ञ डाक्टरलाई देखाउनु पर्छ ।’ अनियमित महिनावारी हुने सय जना महिलाहरुमा १० प्रतिशतलाई इण्डोमेट्रोमाको जोखिम हुने डा.शाहको भनाइ रहेको छ ।

स्त्री तथा प्रसुति सेवाका लागि अत्याधुनिक उपकरण सहित दक्ष चिकित्सकहरु रहेको नेशनल मेडिकल कलेजकी डाइरेक्टर नुसरत जहाँ अन्सारीले बताइन् । मधेश प्रदेशकै सर्जरी स्वास्थ्य संस्थाका रुपमा रहेको नेशनल मेडिकल कलेजले सर्वसुलभ शुल्कमा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्दै आइरहेको बताइन्छ ।

खेलकुद

म्यानचेस्टर युनाइटेड नटिङघम फरेस्टसँग पराजित

काठमाडौँ - अस्ति शनिवार राति भएको इंग्लिस प्रिमियर लिग फुटबलमा म्यानचेस्टर सिटी विजयी भएको छ । शनिवारको खेलमा सिटीले सेफिल्ड युनाइटेडलाई २-० गोल अन्तरले पराजित गरेको हो । खेलमा सिटीलाई जिताउन रोड्रिले १४ औं तथा जुलियन अल्भारेजले ६१ औं मिनेटमा गोल गरेका थिए ।

जितसँगै सिटी १९ खेलबाट ४० अंकका साथ तालिकाको तेस्रो स्थानमा छ । पराजित भएको सेफिल्ड भने पुछारमा रहेको छ । यसैगरी शनिवार राति नै भएको दोस्रो खेलमा म्यानचेस्टर युनाइटेड भने नटिङघम फरेस्टसँग २-१ गोलले पराजित भएको छ । पहिलो हाफ गोलरहति बराबरीमा सकिएको खेलमा निकोलस डोमिनगुएजले गोल गर्दै ६४ औं मिनेटमा नटिङघमलाई अग्रता दिलाए तापनि ७८ औं मिनेटमा मार्कस रासफोर्डले युनाइटेडलाई बरबरीमा पु-याएका थिए ।

तर, खेलको ८२ औं मिनेटमा मोर्गन गिब्सले गोल गर्दै नटिङघमको जित पक्का गर्न सफल भए । त्यो जितसँगै नटिङघम तालिकाको १५ औं स्थानमा छ भने पराजित भएको युनाइटेड ७ औं स्थानमा रहेको छ ।

यसैगरी चेल्सीले अन्य खेलमा लुटनलाई ३-२ ले पराजित गर्दा एसटन भिल्लाले वर्नले माथि ३-२ कै जित निकालेको छ । वेरन्टफोर्ड माथि क्रिष्टल प्यालेसले ३-१ को जित निकाल्दा

सन्दीपले अब क्रिकेट खेलन नपाउने

काठमाडौँ - नेपाली क्रिकेट टोलीका स्पिनर सन्दीप लामिछानेले अब राष्ट्रिय टोलीबाट खेल्न नपाउने भएका छन् । जिल्ला अदालत काठमाडौँले शुक्रवार सन्दीपलाई एक युवतीलाई बलात्कार गरेको मुद्दामा दोषी ठहर गरेसँगै उनले नेपाली टोलीबाट खेल्न नपाउने नेपाल क्रिकेट संघ (क्यान) का अध्यक्ष चतुरबहादुर चन्दले बताए ।

अर्को कुनै आदेश नहुँदासम्म उनी नेपाली टोलीमा हुने छैनन् । यदि अर्को आदेशबाट सफाइ पाएको खण्डमा उनी नेपाली टोलीमा हुनेछन् । अन्यथा उनले नेपालको जर्सीबाट खेल्न पाउँने छैनन्,’ क्यानका अध्यक्ष चन्दले जानकारी दिए ।

‘राष्ट्रिय जर्सीमा खेलाउन अब मिलेन । उनले अरु कुरा पाउँछन् । अभ्यास पनि गर्न पाउँछन् । यो हामीसँग सम्बन्धी मुद्दा पनि होइन , उनले थपे,’ यदि म्याच फिक्सिड वा स्पट भएको भए कुनैपनि प्रतियोगिता खेल्न पाउने थिएन । अरु खेल्ने वा नखेल्ने उसको कुरा हो । तर नेपालको जर्सीबाट पाउदैनन् ।’

गतवर्ष भदौ ५ गते काठमाडौँको एक होटलमा लगेर युवतीलाई बलात्कार गरेको आरोप सन्दीपमाथि लागेको थियो । भदौ २१ गते युवतीले सन्दीपले आफूलाई पटक पटक बलात्कार गरेको भन्दै प्रहरी वृत गौशालामा किटानी जाहेरी दिएकी थिइन् ।

सन्दीपलाई गत वर्ष पुष २८ गते उच्च अदालत पाटनले काठमाडौँ जिल्ला अदालतको आदेश बदर गर्दै २० लाख धरौटीमा रिहा गर्न आदेश दिएको थियो । उक्त मुद्दा लाग्दा सन्दीप क्यारेवियन प्रिमियर लिग खेलन वेस्टइन्डिज पुगेका थिए । उक्त मुद्दासँगै सन्दीपलाई क्यानले कप्तानबाट पनि हटाएको थियो ।

गत फागुन देखि सन्दीपले नेपाली टोलीबाट खेल्दै आएका थिए । उनीको जिल्ला अदालत काठमाडौँमा लगातार बहस र पेशी चल्दै आएको थियो । पेशी लगातार सदैँ आएको थियो । सन्दीपले ९९ दिन काठमाडौँको सुन्धारामा रहेको जेलमा जीवन बताउनु परेको थियो ।

पाटनले धरौटीमा छाड्न आदेश दिएपछि उनी नेपाली टोलीमा फर्किएका थिए । सन्दीपलाई यहि मुद्दाको कारण विदेश यात्रा भने केहि भन्फ्ट भएको थियो । जिल्ला अदालत काठमाडौँले उनलाई दोषी ठहर गरेसँगै शनिवार वीरगन्जको नारायणी रंगशालामा प्रो क्लब च्याम्पियनसिप फाइनल पनि खेलेनन् ।

सन्दीप कति वर्ष जेल जानुपर्ने सजायको टुङ्गो भने पुष २५ गते लाग्नेछ । सन्दीप ६ देखी १० वर्ष जेल जानसक्ने सम्भावना छ । यस्तो अवस्थामा १० वर्षभन्दा कम सजाय तोकिएको मुद्दामा प्रतिवादीले थुनावाहिरै रहेर उच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न पाउने कानुनी व्यवस्था छ।

१० वर्षभन्दा कम सजाय निर्धारण हुने अवस्थामा सन्दीपले अब तत्काल जेल जानु नपर्ने भएको हो । उनले अब जेलवाहिरै रहेर पुन उच्च अदालतमा मुद्दा लड्न पाउँछन् । त्यहाँ हारेको खण्डमा उनी सर्वोच्च अदालतमा जान पाउनेछन् । त्यहाँपनि मुद्दा हारेको खण्डमा भने उनी अदालतको निर्णय अनुसार जेल जानुपर्ने हुन्छ ।

२३ वर्षीय सन्दीप नेपालका प्रमुख स्पिनर हुन् । उनले नेपालबाट ५१ ओडिआईमा १ सय १२ विकेट लिएका छन् । उनी ओडिआईमा सर्वाधिक छिटो ४२ खेलमा १ सय विकेट पूरा गर्ने बलर हुन् । उनले अफगानिस्तानका राशिद खानको ४४ खेलको कीर्तमान तोडेका थिए । त्यस्तै उनले नेपालबाट ५२ टि२० आई खेलमा ९८ विकेट लिएका छन् ।

सन्दीपले आइसिसी विश्वकप लिग-२ त्रिकोणात्मक टि२० आई सिरिजसँगै आगामी जुनमा अमेरिका र वेस्टइन्डिजमा हुने टि२० विश्वकप जस्ता ठूला अवसर गुमाउनेछन् ।

मुलुकको हरेक प्रदेश, जिल्ला महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका, गाउँपालिकाका अतिरिक्त शिक्षण संस्था, वित्तीय संस्था, कलकारखाना, सरकारी तथा अर्धसरकारी कार्यालयहरुमा भरपदो र सुरक्षित तवरबाट सुरक्षा प्रदान गर्न गराउन वा पहराको लागि गोल्डेन त्रिशक्ति सर्भिस प्रा.लि.लाई सधै सम्फनुहोस् ।

गोल्डेन त्रिशक्ति सेक्युरिटी सर्भिस प्रा.लि.

प्रधान कार्यालय

प्रदेश नं. १, इटहरी, सुनसरी,

फोन नं. ०२५-५८४०९६, मो. ९८४२११८८०८

जनप्रतिनिधि.

क्रियाकलापलाई जनअपेक्षा अनुकूल बनाउनविशेषगरी जनप्रतिनिधिमूलक निकायका पदाधिकारीहरु सजग र सचेत हुन जरुरी छ। तब मात्रै केही अतिवादी, जहानियाँ शासन पद्धतिका पक्षपातीले रुपान्तरित व्यवस्था संघीयता विरुध टाउको उठाउँदै धावा बोल्न सक्ने छैनन् । अन्यथा तिनले आमनेपाली नागरिकले रुचाएको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्क राज्य पद्धति, समानुपातिक समावेशी, धर्मनिरपेक्षता, संविधानतः सहअस्तित्व, पहिचान, भाषा, संस्कार-संस्कृति, वेशभूषा लगायतका वैयक्तिक स्वतन्त्रता माथि अफ्र प्रहार नगर्लान भन्न सकिन्न । यसर्थ राज्य सयन्त्रमा सहभागी राजनीतिक दलका नेताका साथै सरकारमा आसिन शीर्षस्थ देखि कनिष्ठ नेता, जनप्रतिनिधिहरु परिवर्तित व्यवस्थालाई दर्बिलो बनाउन सशक्त अनि गम्भीर बन्नु पर्दछ । ताकि लामो जनसंघर्ष र बलिदानबाट रुपान्तरण भएको व्यवस्था विरुद्ध कसैले पनि औला ठड्याउन नसकोस् भन्ने मतैक्य जाहेर गर्दै अधि बढ्नु अपरिहार्य छ। यिनै जल्दाबल्दा सवाल र स्थानीय मुताविक केन्द्र, प्रदेश र संघीय तह, सरकारको काम-कर्तव्य र अधिकार बाँडफाँडका अतिरिक्त संघीयता कार्यान्वयन परिणाममुखी हुनुपर्नेमा जोड दिँदै आएको प्रदेश राज्यका मुख्यमन्त्रीहरुको पहललाई संघीयता प्रतिको सद्भावपूर्ण कार्यसम्पादन भएको टिप्पणी राजनीतिक विश्लेषकहरुले गरेका छन् । सोही विषयलाई लिएर यस अधि एक मात्र पहिचान सहितको प्रदेश मधेशले समयसीमा तोकेरै संघ सरकार प्रमुख लाई माग-पत्र दिएको थियो । यसरी संविधान प्रदत्त हक, अधिकार विकेन्द्रीकृत गर्न र प्राप्तिका लागि जनप्रतिनिधिका अलावा आमनागरिकलेसमेत संघीयतालाई संस्थागत स्थायित्वका लागि उठाउने गरिएको सवप्रतिविशेषगरी संघ सरकार, सत्ता घटक र प्रतिपक्ष राजनीतिक दलहरुले गम्भीरतापूर्वक ध्यान दिनु आवश्यक छ । यसो गर्दा वेलाबखत संघीयता विरुद्ध उठ्ने आवाज बन्द हुन गइ संघीय राज्य प्रणालीको खास उपलब्धि सर्वसाधारण नागरिकलेसमेत प्रत्यक्ष-परोक्ष अनुभूत गर्न पाउनेछन् । यता देशमा संविधान पूर्ण रुपमा कार्यान्वयन भएको आभास हुनका साथै संघीयता संस्थागत रुपमा स्थापित भएको प्रत्याभूति हुनेछ । यसै सन्दर्भमा प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल ‘ प्रचण्ड’लाई सात वटै प्रदेशका मुख्यमन्त्रीहरुले अस्तित् शनिवार विहान बालुवाटारमा संयुक्त रूपमा भेट गरी संविधानले व्यवस्था गरेका संघीय अधिकारहरु कार्यान्वयनका लागि संघीय सरकारको ध्यानाकर्षण गराएका छन् । यो संघीय राज्य प्रणाली स्थायित्वको निमित्त सकारात्मक अनि समयसापेक्ष कदम हो भन्दा अन्यथा हुन्न । उक्त भेटको अवसरमा प्रधानमन्त्रीलाई मुख्यमन्त्रीहरुले सात बुँदे ध्यानाकर्षण पत्र बुझाउँदै नेपालको संविधानमा व्यवस्था भएका साफ्ना अधिकार सूची प्रयोगको व्यवस्था मिलाउन, गत असारमा पोखरामा सम्पन्न मुख्यमन्त्री सम्मेलनको निष्कर्ष कार्यान्वयन गर्न संघ सरकारको ध्यानाकर्षण गराएका थिए । यस्तै मुख्यमन्त्रीहरुले संघीयता कार्यान्वयनका लागि आवश्यक कानुन निर्माण नेपाल सरकारको मात्र एकल दायित्व नभएर संघीय संसद र राजनीतिक दलहरुको साफ्ना दायित्व भएकोमा जोड दिँदै राजनीतिक सहमतिका लागि प्रधानमन्त्रीले समन्वय गर्नु पर्ने बताइएको थियो । त्यसरी

मुख्यमन्त्रीहरुसँग भेट गर्दै प्रधानमन्त्री प्रचण्डले संघीयताको परिकल्पनाकार र संविधान निर्माणकोसमेत अगुवा हुनुको नाताले संघीय कानुनहरु निर्माणका निम्ति आफू गम्भीर रूपमा लागिरहेको बताउँदै ‘तपाईंहरु सबै जानकारी नै हुनुहुन्छ। मैले नै संघीय गणतन्त्रको परिकल्पना गरेको थिएँ, त्यसका निम्ति संघर्ष गरेको थिएँ । त्यसलाई संविधानमा लिपिवद्ध

गर्नसमेत मैले भूमिका खेलेको छु, नेतृत्व लिएको छु। त्यसैले संघीयता कार्यान्वयन मेरो सबैभन्दा ठूलो चासो र प्राथमिकताको विषय हो । खाली यो कसरी कार्यान्वयन गर्ने, संसदमा सहभागी सबै दलहरुलाई पनि सहमत गराएर कसरी अगाडि बढ्ने भन्ने विषयले मात्र समय लिएको हो।”

‘मैले संघीय निजामती ऐन, संघीय शिक्षा ऐन, प्रहरी समायोजन ऐन लगायतका संघीयता कार्यान्वयन सम्बन्धी ऐनहरु निर्माणका लागि दूतताका साथ काम गरिरहेको तपाईंहरुलाई जानकारी नै छ”, “ विधेयकहरु प्रस्तुत पनि भइसकेका छन् । अब छलफलको माध्यमबाट त्यसलाई निष्कर्षमा लैजान बाँकी छ। शीर्ष राजनीतिक तहमा छलफल गरेर त्यसलाई टुङ्गे लगाउन थप पहल गर्ने, प्रधानमन्त्री प्रचण्डको भनाइ थियो । त्यहीँ भनाइलाई साकार पार्न अब प्रधानमन्त्री प्रचण्ड चुक्नु हुँदैन भन्ने धारणा संघीयता, सहअस्तित्व र पहिचानवादी पक्षधर हरूको रहेको छ। यदि त्यसो नगरी कुरा मात्रै गर्ने हो भने, पहिलो संविधानसभामा बहुमत हुँँदाहुँदै पनि कुनै कार्य गर्न नसक्नुको पीडा भोग्नु पर्ने नियतिको पुनरावलोकन हुने आमसर्वसाधारणको बुझाइ रहेको छ। यसर्थ वर्तमान गठबन्धन सरकारको नेतृत्व गरिरहेका नेकपा माओवादी केन्द्रका अध्यक्षसमेत रहेका प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्डले संघीयताको संस्थागत स्थायित्वसँगै संविधान पूर्ण रुपले कार्यान्वयनको निमित्त ठोस कदम चाल्ने पर्दछ ।

निगमलाई..

भन्दै कर्मचारीहरुले अनावश्यक कोकोहोलो गर्नु आवश्यक नभएको बताउँदै ग्राउण्ड ह्याण्डलिङको कुरा प्रधानमन्त्री र देशका ठूला राजनीतिक दलहरुको सरोकारको विषय भएको भन्दै कर्मचारीलाई यस विषयमा नबोल्न निर्देशन दिएका हुन् । मन्त्री किरातीले देशलाई वायुसेवा निमग चाहिने र त्यसलाई बचाउनका लागि ग्राउण्ड ह्याण्डलिङ पनि चाहिने स्पष्ट पार्दै प्राधिकरण सम्बद्ध अधिकारीलाई अराजक नहुन निर्देशन दिएका छन् । वायुसेवा निगमको ग्राउण्ड ह्याण्डलिङ खोस्ने अधिकार कसले दियो भनेर प्रश्न गर्दै मन्त्री किरातीले यसबारे कोकोहोलो गरेर धुवाँ नउठाउन चेतावनी दिँदै निगमको जीवन मानिएको ग्राउण्ड ह्याण्डलिङ खोस्न प्राधिकरणले नसक्ने भएकाले अनावश्यक हल्ला नगर्न खबरदारी गरे । गत १५ मङ्सिरमा उड्डयन प्राधिकरणले वायुसेवा निगमको ग्राउण्ड ह्याण्डलिङ खोस्ने निर्णय गरेको थियो । वायुसेवा निगमले ६ दशकदेखि सेवा दिँदै आएको त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको ग्राउण्ड ह्याण्डलिङ सेवा खोस्ने र प्रतिस्पर्धा गराएर दिने निर्णय प्राधिकरणले गरेको थियो । प्राधिकरणको सो निर्णयपछि निगम कर्मचारीले १८ मङ्सिर देखि लगातार १२ दिनसम्म आन्दोलन गरेका थिए । आन्दोलनमा उत्रिएका निगमका कर्मचारीले पर्यटन मन्त्री किराती कै सुझावमा आन्दोलन स्थगन गरिसक्दा पनि फेरि ग्राउण्ड ह्याण्डलिङकै बारेमा अनावश्यक बहस गरिएको भन्दै मन्त्री किरातीले वायुसेवा निगमको अधिकार प्राधिकरणले खोस्न नसक्ने औल्याएका थिए । यसैगरी मन्त्री किरातीले

वायुसेवा निगम सुधार गर्न पनि नसक्ने, निगमका लागि दीर्घकालीन भिजन बनाएर काम गर्न नदिने र भएको सेवा पनि खोसेर राष्ट्रिय ध्वजावाहकलाई बन्द हुन दिने भन्दै प्राधिरकणलाई चेतावनी सहित अब निगमको विषयमा बहस नगर्न पनि आग्रह गरे । ‘यहाँ वायुसेवा निगमको बारेमा बिना प्रसंग बढी किन कुराहरु उठ्छन् ? के तपाईंहरु नीति निर्माता हो ? जानुहोस् आन्दोलन गर्नुहोस् । प्रधानमन्त्रीसँग डेलिगेसन गर्नुस् र अनुमति लिएर आउनुहोस् । वायुसेवा निगम राख्ने कि, नराख्ने भन्ने सवाल सरकारको निर्णयको कुरा हो ।

यसमा त अफ्र राष्ट्रिय सहर्मातिको कुरा हुन्छ । पटक-पटक तपाईंहरु किन वायुसेवा निगमको कुरा उठाउनु हुन्छ य ? हो त्यो सच्चिन्तु पछि, सुधानुं पछि, विकास गर्नु पछि, हामीलाई पनि थाहा छ,’ उनले भने, ‘वायुसेवा निगमले ग्राउण्ड ह्याण्डलिङ लिने कि नलिने भन्ने प्रश्नमा किन तपाईंहरु ठूलो-ठुलो धुवाँ उडाउनु हुन्छ ? कोकोहोलो गर्नु हुन्छ ? आजदेखि बन्द गर्नुहोस् ।’

ग्राउण्ड ह्याण्डलिङ नीति निर्माता र कार्यकारीको सरोकारको कुरा भएको मन्त्री किरातीको भनाइ थियो । त्यो कसरी गर्ने भन्ने कुरा प्रधानमन्त्री, ठूला राजनीतिक दलको कुरा भएको बताउँदै ‘वायुसेवा निगम अहिले चाहिन्छ । त्यसलाई बचाउनको निम्ति ग्राउण्ड ह्याण्डलिङ चाहिन्छ । यही नै हो बटम लाइन । भोलि अर्को निर्णय नभइन्जेलसम्म अन्यथा यहाँहरुले यस विषय माथि कुरा उठाउनु भयो भने त्यो नेतृत्व माथि, नीति माथिको हस्तक्षेप हुन जान्छ, त्यो सत्य हुँदैन, आजको दिनदेखि यो अन्त्य, पूर्ण विराम हुनु पछि । यो कुरा ग्राउउनका लागि म गम्भिरताका साथ तपाईंहरुलाई निर्देशन गर्छु । अन्यथा यति गरेर पनि तपाईंहरुले उठाउनु भएछ भने त्यो राम्रो हुँदैन भन्नेकुरा तपाईंहरुले बुझ्नुहोला ।’

वायुसेवा निगमको जीवन नै ‘ग्राउण्ड ह्याण्डलिङ’मा रहेको भन्दै मन्त्री किरातीले असन्तुष्टि जनाए । उनले वायुसेवा निगमलाई कसले ढुवाएको हो भन्ने प्रश्न गरेका थिए । अब सच्याउनु पर्ने अवस्थामा वायुसेवा निगम आएको बताए । ‘वायुसेवा निगमको पुनःसंरचना गरौँ । विधि, विधानमा के-के समस्याहरु हुन्छन् तिनीहरुलाई सच्याउँला । तर, नीति र नेतृत्व भन्दा माथि गएर जब तपाईंहरुले कुरा उठाउनु भयो भने यो राम्रो हुँदैन भन्ने कुरा कडाइका साथ भन्न चाहन्छु, मन्त्री किरातीले भनेका छन् ।

तमू..

पौराणिक बाजागाजा, सांस्कृतिक र पहिचान भत्काउने पहिरन, भाँकीका साथ विशेष समारोहको आयोजना गरी तमू ल्होसार पर्व मनाएका छन् । ल्होसार चाडको अवसरमा टुँडिखेलमा आयोजितविशेष समारोहमा सांस्कृतिक कार्यक्रमका साथै गुरुङ समुदायका परिकारकोसमेत प्रदर्शनी गरिएको थियो ।

तमू ल्होसार सांस्कृतिक पर्वको अवसरमा राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेल, प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्ड, विभिन्न सामाजिक एवम् जातीय संघसंस्था, राजनीतिक दल लगायतले देश-विदेशमा बसोबास गर्ने सम्पूर्ण गुरुङ तमू समुदायलाई सुस्वास्थ्य, दिर्घायु, समृद्धि, प्रगतिको निमित्त शुभकामना दिएका थिए । उक्त अवसरमा राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलले गुरुङ समुदायको चाड ‘ तमु ल्होसार’ को उपलक्ष्यमा स्वदेश तथा विदेशमा रहनु भएका सम्पूर्ण दिदीबहिनी तथा दाजुभाइमा सुख, शान्ति र सुस्वास्थ्यको शुभकामना व्यक्त गर्दै तमु ल्होसार पर्वले आपसी विश्वास र एकताको भावनालाई अभिवृद्धि गर्दै आर्थिक र सामाजिक रूपले समृद्ध मुलुक निर्माणमा अग्रसर हुन सबैलाई ऊर्जा प्रदान गरोस् भन्ने कामना सहित राष्ट्रपति पौडेलले बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुसांस्कृतिक विविधतायुक्त नेपाली समाजमा तमू ल्होसार जस्ता पर्वबाट सबै नेपाली बिच आपसी सद्भाव, सहिष्णुता र बन्धुत्वको भावना अभिवृद्धि हुनका साथै यसबाट राष्ट्रिय एकतालाई थप सुदृढ गर्न मद्दत पुग्ने विश्वास व्यक्त गरिदै राष्ट्रपति पौडेलले नेपालको सांस्कृतिक परम्पराको संरक्षण तथा सम्बर्द्धनका अलावा पर्यटन प्रवर्द्धन मार्फत आर्थिक र सामाजिक रूपमा समृद्ध मुलुक निर्माण गर्न गुरुङ समुदायले निर्वाह गर्दै आएको भूमिका प्रशंसनीय रहेको पनि उल्लेख गरिइएको छ ।

बीमिते..

सहभुक्तानी प्रणाली लागू गरिएको बताउँदै बीमितले अनावश्यक रुपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराउन थालेकाले त्यसलाई कम गरेर आवश्यक मात्र स्वास्थ्य परीक्षण गराउन भनेर बिरामीलाई १० प्रतिशत तिराउने निर्णय गरेको बताइन् । उनका अनुसार उक्त सहभुक्तानी प्रणाली आगामी माघ १ गतेदेखि लागू हुनेछ । प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र र २५ शैयासम्मका अस्पतालमा गरिएको स्वास्थ्य उपचारमा भने बीमितले १० प्रतिशत रकम तिर्न नपर्ने बताइन् । सहभुक्तानी प्रणाली संघीय अस्पताल, २५ श्ययाभन्दा माथिका प्रदेश र प्रादेशिक अस्पताल तथा सबै निजी एवं सामुदायिक अस्पतालमा लागू हुनेछ । गरीब, ७० वर्षभन्दा माथिका ज्येष्ठ नागरिक, अशक्त, एचआइभी संक्रमित, जटिल क्षयरोगी, कुष्ठरोगी र महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई भने सहभुक्तानी प्रणाली १० प्रतिशत रकम तिर्नु नपर्ने वा लागू नगरिने कार्यविधिमा उल्लेख गरिएको बताइएको छ ।

बीमा बोर्डमा हालसम्म ७४ लाख बीमित भइसके पनि भन्डै ४७ लाख मात्र सक्रिय छन् । वि.सं २०७२ चैत २५ गते गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवालाई जनस्तरसम्म पु-याउनका लागि स्वास्थ्य बीमा बोर्ड स्थापना गरिएको थियो । हालसम्म ७७ जिल्लामा लागू गरिएको स्वास्थ्य बीमा बोर्डले रु एक लाखसम्म बीमित परिवारले नि:शुल्क उपचार सेवा पाउने गरेको जनाइएको छ ।

पुसे पन्ध्रे..

परिकारको तयारीमा जुटेका छन् । पुसमा तयारी गरेर माघे संक्रान्तिका दिनदेखि चार-पाँच दिनसम्म माघी पर्व मनाउने गरेको थारू अगुवा बताउँछन् । माघमै थारू समुदायले आफ्नो मुखिया, चौकीदार, घरको मूली चून्ने, नयाँ नियम लागू गर्ने, संशोधन गर्ने भएकाले पनि यसलाई विशेषरूपमा लिईदै आएको स्थानीय थारूहरु बताउँछन् । उनीहरुका अनुसार वर्षभरिको योजना माघमा बनाइने भएकाले पनि

माघी थारू समुदायका लागि महत्त्वपूर्ण भएको बताउँछन् ।माघलाई थारू जातिले नाचगान, खानपिनमा विशेष महत्व दिनका साथै वर्षभरि गरेका कामको समीक्षा गर्ने र आगामी कामको योजना बनाउने बताइन्छ । माघीको अघिल्लो दिन थारू समुदायका व्यक्तिले आगोको धुनी बालेर तापे गर्दछन् । थारू गाउँका सबै मानिस एकैठाउँ जम्मा भएर आगो ताप्ने र भाले बासेसँगै नदी तथा खोलामा नुहाउने गर्छन् । उनीहरु नुहाएर घर आएपछि आफूभन्दा ठूलालाई ढोग

गरी आशीर्वाद लिएर खिचडी दान गर्ने प्रचलन छ । दान गर्ने खिचडी पुर्खा, देवीदेवता र चेलीबेटीका लागि छुट्याइन्छ । त्यसरी छुट्याइएको खिचडी घरका सदस्यले खान भिन्दैन र त्यो पाहुन अर्थात् कोसेलीका रूपमा चेलीबेटीका घरमा पु-याउने प्रचलन रहेको छ । यस

माघी पर्वको अघिल्लो दिन बिहानै गाउँघरका किसान जम्मा भई बहुर, सुंगुर (थारू भाषामा जिता मान्ने) मारेर बराबरी बाँड्ने चलन छ । यता विशेष परिकारको रुपमा गँगटा, माछासँगै घोडी बनाएर खाने गरिन्छ । यस्तै माघीका अवसरमा ‘ मघौटा नाच’ नाच्ने गरिन्छ । यो नाच शुङ्गार र करुण रसले भरिएको बताइएको छ ।

माघलाई थारू समुदायमा नयाँ वर्षका रूपमा पनि लिने गर्दछन् । पुस मसान्तमा आ-आफ्नो लेनदेन, हर-हिसाब चुक्ता गर्ने र माघको १ गतेदेखि नयाँ हिसाब-किताब शुरु गर्ने प्रचलन छ । माघीको अवसरमा घरपरिवारभित्र होस् या गाउँ समुदायमा आगामी वर्षका लागि खेतीपातीलगायतका अन्य व्यवहारको नवीकरण गरिने स्थानीय थारू अगुवाको भनाइ छ । उल्लासका साथ मनाइने माघ महोत्सवको तयारी थारू कल्याणकारिणी सभा दाङ देउखुरीको आयोजनामा घोराहीमा बृहत माघी महोत्सव हुन थालेको हो । आदिम थारू समुदायको मौलिक कला, संस्कृति विकास गर्नमा थप सहयोग पुग्ने उद्देश्यले माघ महोत्सवको आयोजना हुन लागेको छ । सबैभन्दा ठूलो पर्व थारू समुदायको माघीको अवसरमा यहीँ पुस २० र २१ गते माघ महोत्सव गर्न थालिएको हो । थारू समुदायको संस्कार र संस्कृति वोकेको महान् पर्वका अवसरमा माघ महोत्सव गर्न लागिएको थारू कल्याणकारिणीसभा दाङका अध्यक्ष अशोक चौधरीले बताउँछन् । अध्यक्ष अशोक चौधरीको संयोजकत्वमा दुई दिनसम्म लाग्ने महोत्सवलाई भव्य र सभ्य बनाउनका लागि ५१ सदस्यीय महोत्सव मूल आयोजक समिति गठन गरिएको जनाइएको छ । जसअनुसार आर्थिक उपसमिति संयोजकत्वमा देवनारायण चौधरी र सदस्यमा शोभाराम चौधरी, अनिल चौधरी, अर्नब चौधरी, रामपति चौधरी र नगेन्द्र चौधरीलाई जिम्मेवारी दिइएको छ । त्यसैगरी सन्तोष दहितको संयोजकत्वमा पाँच सदस्यीय प्रचार-प्रसार समिति गठन गरिएको छ, जसको सदस्यमा सवि थारू, श्रीनारायण चौधरी, आरएम जगत कुसुम्या रहेका छन् । महोत्सव दाङ

जिल्ला समन्वय समितिको परिसरमा सम्पन्न हुने भएको छ । महोत्सवमा दाङका सबै स्थानीय तहका मघौटा नाचलगायतका अन्य थारू नाच देखाउने कार्यक्रम

भएको आयोजकले जानकारी दिएको छ । माघी महोत्सवमा थारू परिकार तथा थारू समुदायका हस्तकला, थारू वेशभूषालगायतका सामग्री प्रदर्शनीमा राखिने थारू कल्याणकारीसभाले जानकारी गराएको छ । घोराहीमा

थारू समुदायको आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक र राजनीतिक अधिकारको सुनिश्चिताका लागि महोत्सव मार्फत थारू समुदायको सशक्त उपस्थिति रहने बताइएको छ । थारू कल्याणकारिणी सभा दाङका अध्यक्ष तथा महोत्सव मूल आयोजक समितिका संयोजक अशोक चौधरीका अनुसार दुईदिने महोत्सवमा मघौटा, छोक्रा, हुडुङ्यालगायत चार दर्जनभन्दा बढी नाच प्रस्तुत हुने जानकारी दिएका छन् ।

थारू.

बातैलगायत लोक साहित्यका गाथा सुन्ने-सुनाउने गरेको स्थानीय जानकार बताउँछन् । यो पर्वमा आफन्तसँग विशेष भेटघाट हुने कन्दमूल खाने र लोकगाथा सुनेर रात बिताउने पनि चलन रहेको छ । यो पर्वलाई

सुदूरपश्चिमका अछाम, बझाङ, बाजुरा लगायतका जिल्लामा भुवा पर्वका रुपमासमेत मनाउने गरिएको छ । सुदूरपश्चिममा डोटी राज्य भएका बेला कृषि र पशुपालनमा आधारित अर्थतन्त्र थियो । गरिवीका कारण खान लगाउन समस्या हुने भएकाले कटुयाँझिदो चिसो छल्ल रातभरी आगो बालेर पौष्टिक आहार खाने प्रचलन रहेको बताइएको छ । यो पर्वले तत्कालीन सभ्यता अनुसार कपडा नभएकाले आगो तापेर पनि चिसो छल्ल सक्छौँ भन्ने सन्देश दिने गरेको भनाइ छ ।विशेषगरी पुस पन्ध्रमा राति लोक साहित्य प्रस्तुत गरिनुका साथै

सुदूरपश्चिमको लोक मान्यता अनुसार पुस १५ सबै भन्दा ठूलो रात हुने भएकोले पनि यसलाई ठूलैरात भनेर मनाइने गरेको बताइन्छ । सुदूरपश्चिम र इण्डियाको उत्तराखण्डमा पुस १५ देखि उत्तरायण शुरु हुने तथा दिन बढ्ने र रात घट्दै जाने लोक मान्यता रहेको छ । पुस पन्ध्रको सांस्कृतिक एवं सामाजिक महत्त्व रहेको पाइन्छ । यो रातमा बुढापाकाबाट अर्तीउपदेश सुन्ने, मनोरञ्जन गर्ने र कन्दमुल खाने परम्परा सहित एकआपसमा भेटघाट भई सामाजिक सद्भाव र एकता कायम राख्ने बताइएको छ । यो पर्वले नैतिकताको पाठसमेत सिकाउने भएतापनि

पछिल्लो समय आइना, बातै भन्ने चलन हराउँदै जान थालेको छ । आइना, बातै जान्ने व्यक्तिको अभाव हुनु, युवा पुस्तामा लोक संस्कृति पुस्तान्तरण हुन नसक्दा यसको मौलिकता हराउन थालेको स्थानीय बुढापाकाहरुको भनाइ रहेको छ ।

प्रदुषण रोकौँ, स्वस्थ बनौँ ।

वातावरण प्रदुषणका कारणहरु:

- अव्यवस्थित औद्योगिकीकरण,
- प्राकृतिक स्रोत साधनको जथाभावी उत्खनन,
- जथाभावी फोहर विसर्जन,
- प्रदुषणको मापदण्ड भित्र नपरेका सवारीसाधनको प्रयोग,
- वन-जङ्गलको विनाश,
- प्लाष्टिकको प्रयोग,
- प्लाष्टिकलगायत अन्य वस्तु जलाउनु,
- यस्ता कार्य नगरौँ/नगराऔँ ।

नेपाल सरकार

विज्ञापन बोर्ड

* स्वतन्त्र पत्रकार, प्रकाशक/सम्पादक: विश्वराज किरात * मो. 9851313657, 9803166533 * फ्याक्स नं. 55429941 * विशेष प्रतिनिधि: आई. बी. लिम्बू * प्रमुख व्यवस्थापक: बी.के. बान्तवा राई * कानुनी सल्लाहकार: अधिवक्ता जुनमाया राई *

G .P .O . Box No . 7412 * Charkhalroad, Dillibazar, Kathmandu *email: sumnimaweekly@gmail .com * कम्प्युटर : श्रीसा मगर * मुद्रण : शर्मिला प्रिन्टर्स, डल्नु, काठमाडौँ ।